

Emerytury i renty w 2018 r.

Retirement and other pensions in 2018

Emerytury i renty w 2018 r.

Retirement and other pensions in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych
Statistics Poland, Social Surveys Department

pod kierunkiem
supervised by

Małgorzata Żyra – Zastępca Dyrektora Departamentu
Deputy Director of the Department

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Marzęcka, Joanna Mikke

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Joanna Marzęcka

ISSN 2082-7164

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. 429/2019/nakł. 110

Przedmowa

Niniejsza publikacja jest całościowym opracowaniem statystyki publicznej na temat emerytur i rent oraz populacji osób i gospodarstw domowych, korzystających z tych świadczeń. Składa się z syntezy, części metodologicznej oraz tablic wynikowych. Synteza zawiera opis stanu i zmian zachodzących w: liczebności i strukturze populacji emerytów i rencistów, kwotach świadczeń emerytalno-rentowych, wysokości przeciętnej emerytury i renty. Obejmuje także informacje o dochodach i wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, a także o ich warunkach mieszkaniowych i zagrożeniu ubóstwem. Część metodologiczna obejmuje definicje pojęć stosowanych w statystyce emerytur i rent.

Dział pierwszy części tabelarycznej zawiera dane dotyczące populacji emerytów i rencistów oraz jej dynamiki, a także struktury według płci, wieku, zawodu, makroregionów, województw oraz instytucji wypłacających świadczenia.

W dziale drugim zaprezentowano kwoty świadczeń brutto według rodzaju (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne), dynamikę ich zmian oraz przeciętne miesięczne kwoty emerytur i rent. Dane te są prezentowane w przekrojach według makroregionów i województw. Ponadto zostały przedstawione kwoty i liczebność świadczeń pozaubezpieczeniowych oraz relacje średniej miesięcznej emerytury do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

W dziale trzecim umieszczono informacje dotyczące dochodów gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wydatków tych gospodarstw na towary i usługi konsumpcyjne, na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, a także subiektywnej oceny stanu zdrowia emerytów i rencistów oraz sytuacji materialnej ich gospodarstw domowych.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o sytuacji materialnej emerytów i rencistów oraz o wydatkach publicznych na emerytury i renty. Jest ona dostępna w całości w Internecie pod adresem: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/>.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Badań Społecznych GUS

Małgorzata Żyra

Warszawa, listopad 2019 r.

Preface

This publication is a comprehensive elaboration by Statistics Poland on retirement and other pensions in Poland as well as the population and households entitled to these benefits. It consists of executive summary, methodological part and tables. The executive summary includes a description of state and changes in the number and structure of retiree and pensioner population and the value and average amount of retirement and other pensions as well as income and expenditures of retiree and pensioner households, their housing conditions and risk of poverty. The methodological part covers definitions of terminology used in social benefits statistics.

The first part of the tables covers data on dynamics and structure of retiree and pensioner population by sex, age, occupation, macroregion, voivodship as well as by institutions distributing retirement and other pensions.

The second part of the tables presents amounts of gross benefits by type (retirement pension, disability pension, survivors pension), dynamics of change and average monthly amount of retirement and other pensions. The data are presented by macroregions and voivodships. The elaboration also includes the value and number of non-insurance benefits as well as average monthly retirement pension in relation to the average monthly salary in the national economy.

The third part shows information on retiree and pensioner households income and expenditures on consumption of goods, services and equipment as well as household running costs. Also information on subjective assessment of health condition of retirees' and pensioners' and of financial condition of retiree and pensioner households is presented.

I hope that this publication will serve as an important source of information on financial situation of retirees and pensioners as well as public expenditures on retirement and other pensions. The entire publication is available on the website: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/>.

Deputy Director
of the Social Surveys Department
Statistics Poland

Margorzata Żyra

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface.....	4
Spis treści	5
Contents	5
Objaśnienia znaków umownych.....	12
Symbols.....	12
Ważniejsze skróty	12
Main abbreviations.....	12
Wstęp	13
Introduction	13
Synteza	13
Executive summary	13
1. Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów	13
Number and structure of retirees' and pensioners' population	13
1.1 Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe	16
Persons receiving retirement and other pension benefits.....	16
1.2 Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne	16
Persons receiving retirement pensions.....	16
1.3 Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy	17
Persons receiving disability pensions.....	17
1.4 Osoby otrzymujące renty rodzinne	18
Persons receiving survivors pensions	18
2. Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce	18
Amount of retirement and other pension benefits in Poland	18
2.1 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS.....	18
Amount of retirement and other pension benefits from SII	18
2.2 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS.....	21
Amount of retirement and other pension benefits from ASIF	21
2.3 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS.....	22
Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MS	22
2.4 Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2018.....	23
Changes of average monthly retirement pension in 2000-2018.....	23
3. Sytuacja gospodarstw domowych emerytów i rencistów	25
Situation of retirees' and pensioners' households.....	25
3.1 Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów	25

Income of retirees' and pensioners' households.....	25
3.2 Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów	25
Expenditures of retirees' and pensioners' households.....	25
3.3 Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania..	26
Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households.....	26
3.4 Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów	26
Housing conditions retirees' and pensioners' households	26
3.5 Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów	27
Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households.....	27
3.6 Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów.....	27
The subsistence minimum and social minimum for retirees' households.....	27
3.7 Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów	28
Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'	28
Uwagi metodologiczne	29
Podstawowe definicje.....	30
Methodological notes.....	32
Basic definitions	33

	Nr./No.	Str./Page
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów według instytucji wypłacających	1	36
Monthly average number of retirees and pensioners by institutions		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2018 roku	2	37
Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships in 2018		
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw ..	3	38
Monthly average number of pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów (w tys. osób)	4	39
Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by macroregions (in thousand persons)		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów	5	40
Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by macroregions		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2018 roku	6	41
Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2018		
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2018 roku	7	42
Monthly average number of pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2018		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów (w tys. osób)	8	43
Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions (in thousand persons)		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów	9	44
Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	10	45
Monthly average number of retirees and pensioners from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń według zawodów w 2018 roku	11	46
Monthly average number of retirees and pensioners from the non-agricultural social security system by occupation in 2018		
Emeryci i renciści jako odsetek populacji mieszkańców według województw w 2000 i 2018 roku	12	47
Retirees and pensioners by voivodships in 2000 and 2018 (in persons and as percent of total population)		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku	13	48

	<u>Nr./No.</u>	<u>Str./Page</u>
Persons receiving retirement and disability pensions from the Social Insurance Institution by sex and age		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według płci i wieku	14	49
Persons receiving retirement and disability pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by sex and age		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej według płci i wieku	15	50
Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of National Defence by sex and age		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości według płci i wieku	16	51
Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Justice by sex and age		
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji według płci i wieku	17	52
Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Interior and Administration by sex and age		
DZIAŁ II Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe		
PART II Retirement and other pensions, non-insurance benefits		
Emerytury i renty brutto według instytucji wypłacających	18	53
Gross retirement and other pensions by institutions		
Emerytury i renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2018 roku.....	19	54
Gross retirement and other pensions from the Social Insurance Institution by voivodships in 2018		
Renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2018 roku.	20	55
Gross pensions from the Social Insurance Institution by voivodships in 2018		
Emerytury i renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	21	56
Gross retirement and other pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships		
Renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2018 roku	22	57
Gross pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2018		
Emerytury i renty brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	23	58
Gross retirement and other pensions from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior		
Liczba emerytów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w latach 2000 – 2011.....	24	59
Number of retirees from the Social Insurance Institution by benefit amount in 2000-2011		
Liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2018 r.....	25	60
Number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by benefit amount in March of 2018		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto według instytucji wypłacających	26	61
Monthly average gross retirement and other pension by institutions		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw w 2018 roku.....	27	62
Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by voivodships in 2018		
Przeciętna miesięczna renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	28	63
Monthly average gross pension from the Social Insurance Institution by voivodships		

	<u>Nr/No.</u>	<u>Str./Page</u>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów (w zł)	29	64
Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by macroregions (in PLN)		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według makroregionów.....	30	65
Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by macroregions		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw w 2018 roku	31	66
Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships in 2018		
Przeciętna miesięczna renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.	32	67
Monthly average gross pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów (w zł)	33	68
Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions (in PLN)		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według makroregionów	34	69
Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by macroregions		
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	35	70
Monthly average gross retirement and other pension from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration		
Świadczenia pozaubezpieczeniowe z Ministerstwa Obrony Narodowej, z Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w 2018 roku.....	36	71
Non-insurance benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration in 2018		
Świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa	37	72
Benefits from the Social Insurance Institution from 75313 allocation in state budget		
Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa	38	73
Benefits from the Agricultural Social Insurance Fund from 75313 allocation in state budget		
Emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według zawodów....	39	74
Gross retirement and other pensions from non-agricultural social security system by occupation		
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	40	75
Relation of monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy		
Średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2018.....	41	76
Yearly subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2018		
DZIAŁ III Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów		
PART III Retirees' and pensioners' households		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów w 2018 roku	42	77
Monthly average income per capita in retirees' and pensioners' households in 2018		

	<u>Nr./No.</u>	<u>Str./Page</u>
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	43	78
Monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households		
Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2018 r. (2017 r.=100).....	44	79
Dynamics of monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households expenditure in 2018 (2017=100)		
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów w 2018 roku.....	45	80
Monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households in 2018		
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2018 roku	46	81
Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2018		
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. (2017 r.=100).....	47	82
Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2018 compared with 2017 (2017=100)		
Trudności gospodarstw domowych emerytów i rencistów w zaspokajaniu potrzeb w 2018 roku	48	83
Difficulties in satisfying retirees' and pensioners' needs in their households in 2018		
Mieszkania użytkowane przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów w 2018 roku.....	49	83
Dwellings occupied by retirees' and pensioners' households in 2018		
Wyposażenie mieszkań emerytów i rencistów w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne w 2018 roku	50	84
Equipment of dwellings of retirees' and pensioners' households in technical and sanitary installations in 2018		
Stan mieszkań zajmowanych przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów w 2018 roku	51	85
Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households in 2018		
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2018 roku.....	52	86
Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households in 2018		
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów w 2018 roku	53	86
Subjective opinion about health of retirees and pensioners in 2018		
Wykresy		
Charts		
Struktura populacji emerytów i rencistów w 2018 roku.....	1	13
Structure of retirees' and pensioners' population in 2018		
Liczba emerytów i rencistów w Polsce (w tys. osób)	2	14
Number of retirees and pensioners in Poland (in thousand persons)		
Osoby pobierające emerytury w grudniu 2018 roku według wieku (w tys.)	3	17
Persons receiving retirement pensions in December 2018 by age (in thousands)		
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS w 2018 roku (w tys. zł).....	4	19
Amount of retirement and other pension benefits from the Agricultural Social Insurance Fund in 2018 (in thousand PLN)		
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS w 2018 roku (w tys. zł).....	5	21
Amount of retirement and other pension benefits from the Agricultural Social Insurance Fund in 2018 (in thousand PLN)		

	<u>Nr/No.</u>	<u>Str./Page</u>
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS w 2018 roku (w tys. zł).....	6	22
Amount of retirement and other pension benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration in 2018 (in thousand PLN)		
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	7	23
Relation of the average monthly gross retirement pension from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy		
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.....	8	24
Relation of the average monthly gross retirement pension from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich.....	9	28
Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pension from non-agricultural social security system compared to subsistence minimum and social minimum for retirees' households		
Mapa		
Map		
Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji mieszkańców w 2018 roku	1	15
Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population in 2018		

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Znak „x”	- wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
„w tym”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all the components of the sum are given
Kropka (.)	- oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Zero (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

ZUS SII	- Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
KRUS ASIF	- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
MON MND	- Ministerstwo Obrony Narodowej Ministry of National Defence
MS MJ	- Ministerstwo Sprawiedliwości Ministry of Justice
MSWiA MIA	- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Ministry of Interior and Administration
FUS SIF	- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Fund
FER PF	- Fundusz Emerytalno-Rentowy Pension Fund
GBRZ	- Oznaczenie świadczenia rolnego wypłacanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi Agricultural benefit paid by the Agricultural Social Insurance Fund in an amount of 50% of that benefit due to right to employee benefits simultaneous to foreign benefits
GBRZ benefit	

Wstęp Introduction

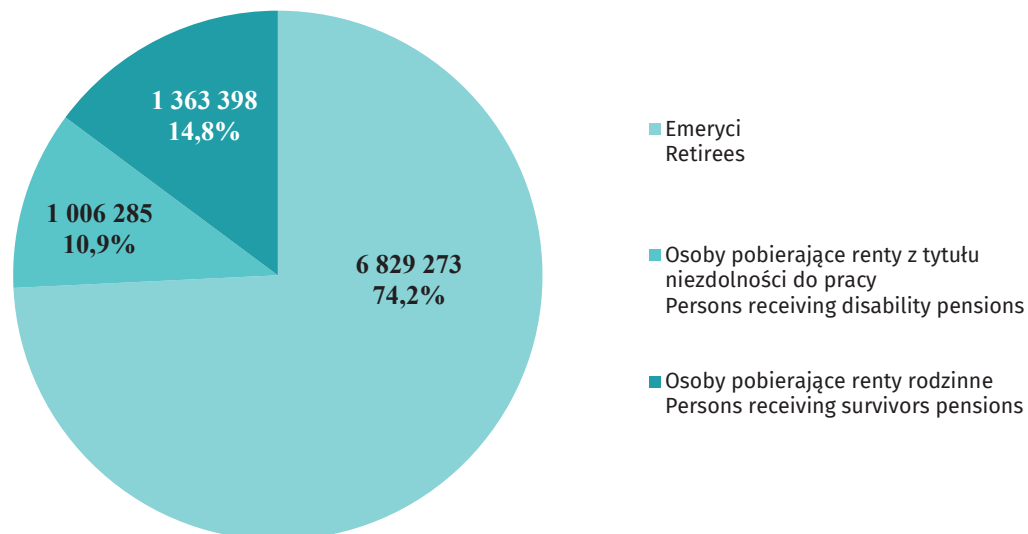
Publikacja została opracowana na podstawie danych ze sprawozdawczości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych. Ponadto wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej z „Badania budżetów gospodarstw domowych” i „Europejskiego badania dochodów i warunków życia” (EU-SILC).

Synteza Executive summary

1. Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów Number and structure of retirees' and pensioners' population

W 2018 roku liczba emerytów i rencistów w Polsce wyniosła 9 199,0 tys. osób i była o 3% wyższa niż w roku poprzednim. W stosunku do liczby ludności Polski grupa ta stanowiła, 23,9% i dominowały w niej osoby pobierające emerytury.

Wykres 1. Struktura populacji emerytów i rencistów w 2018 roku
Chart 1. Structure of retirees' and pensioners' population in 2018

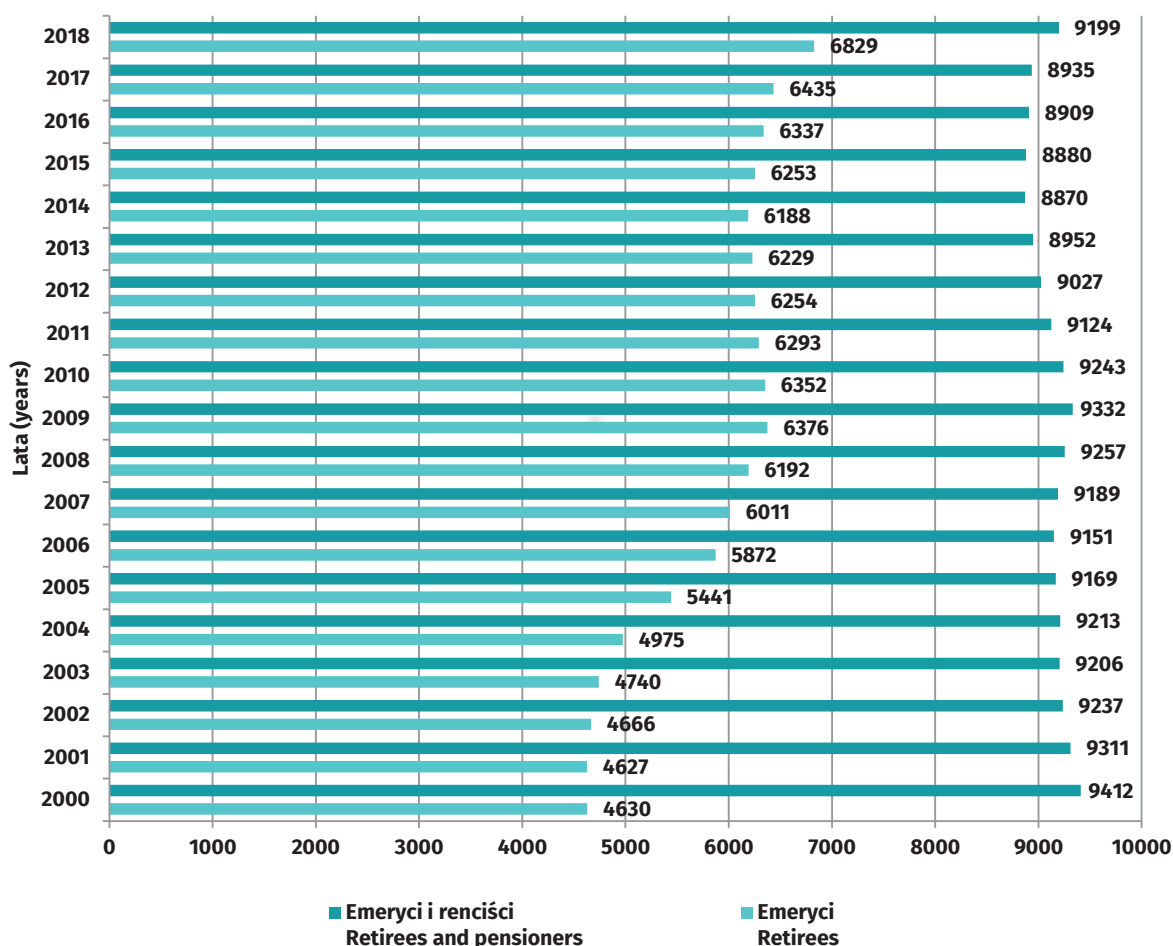
Liczebność grupy społeczno-ekonomicznej emerytów i rencistów w okresie 2000-2018 przedstawiono na wykresie 2. W latach 2000-2006 obserwowano systematyczny spadek łącznej liczby emerytów i rencistów w Polsce, w następnych latach do 2009 r. - wzrost, a później od roku 2010 do 2014 - spadek. W latach 2015-2017 zaznaczył się minimalny wzrost liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe, natomiast w roku 2018 zanotowano znaczny wzrost liczby świadczeniobiorców.

W okresie od 2001 do 2009 r. odnotowano systematyczny, coroczny wzrost liczby emerytów (z 4 627 tys. w 2001 r. do 6 376 tys. w 2009 r.), przy jednoczesnym spadku liczby rencistów. Niewielki spadek liczby emerytów wystąpił w latach 2010 – 2014. W okresie 2015-2018 odnotowano wzrost liczby emerytów. W 2018 roku w stosunku do 2017 roku, liczba emerytów wzrosła o 394,6 tys. osób (6,1%), a rencistów obniżyła się o 130,7 tys. osób (spadek o 5,2%).

Porównanie bezwzględnej łącznej liczby emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń w 2000 i w 2018 roku pokazuje, że obecnie ta grupa społeczno-ekonomiczna jest mniej liczna. Emeryci i renciści stanowili w 2000 r. ponad 24% ludności Polski, tj. o 0,5 punktu procentowego więcej niż w 2018 r. Jednak w przypadku emerytów zaobserwowano wzrost z ok. 12% ludności Polski w 2000 r. do prawie 18% w 2018 roku, zmniejszyła się zaś istotnie liczba rencistów.

Wykres 2. Liczba emerytów i rencistów w Polsce (w tys. osób)^{a)}

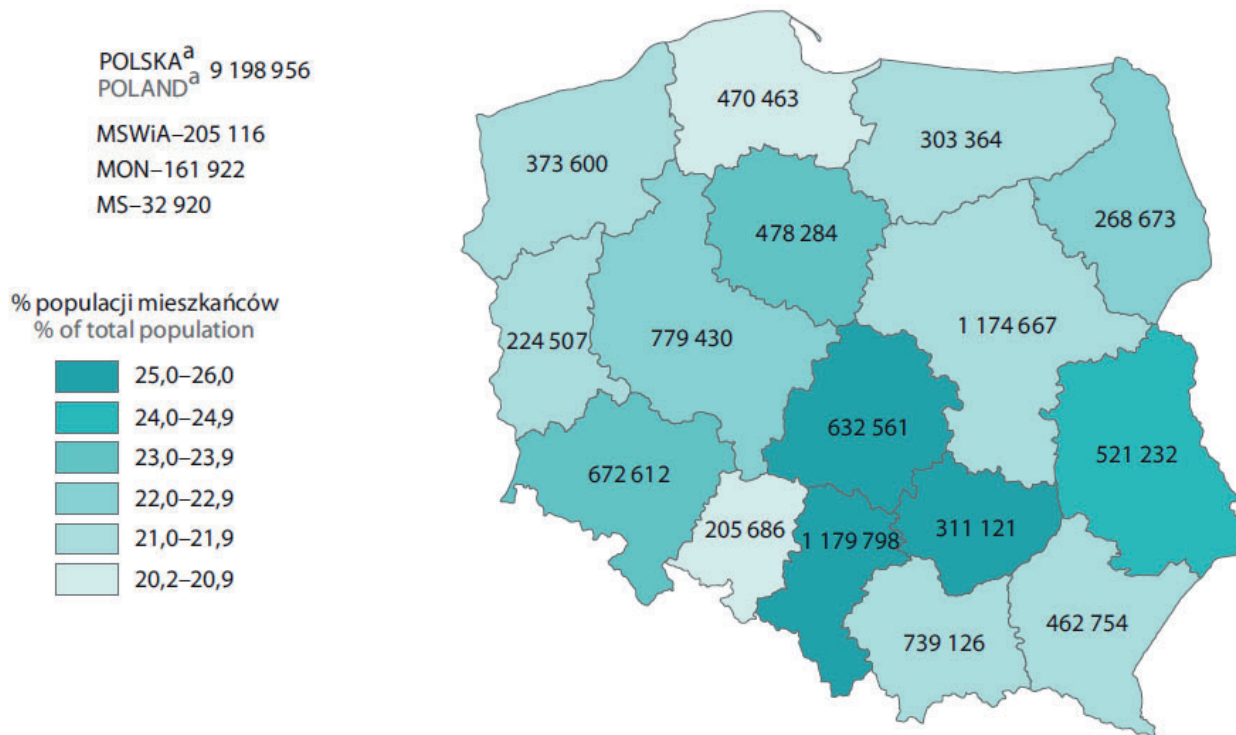
Chart 2. Number of retirees and pensioners in Poland (in thousand persons)^{a)}

Liczbę emerytów i rencistów pobierających w 2018 r. świadczenia z ZUS i KRUS oraz jako odsetek populacji każdego województwa przedstawia mapa 1. Największa liczba emerytów i rencistów została odnotowana w województwach: śląskim (1 179,8 tys. osób) i mazowieckim (1 174,7 tys. osób), natomiast najniższa w dwóch województwach: opolskim (205,7 tys. osób) i lubuskim (224,5 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek emerytów i rencistów wynoszący 26,0% odnotowano w województwie śląskim, nieco niższy w województwie łódzkim (25,6%), a najniższy – 20,2% w województwie pomorskim.

Mapa 1. Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji w 2018 roku
 Map 1. Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population in 2018

a) Liczba emerytów i rencistów w Polsce ogółem. W podziale na województwa uwzględniono wyłącznie emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez ZUS (bez rent wypadkowych finansowanych z FUS) oraz przez KRUS (bez świadczeń finansowanych z FER, a wypłacanych przez MON, MSWiA i MS).
 a) Number of retirees and pensioners in Poland in total. Distribution by voivodships includes only retirees and pensioners receiving benefits from the SII (excluding persons receiving accident pensions financed from the SIF) as well as from the ASIF (excluding benefits financed from PFI and paid by the MND, the MIA and the MJ).

1.1 Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe Persons receiving retirement and other pension benefits

W 2018 r. emerytury i renty przeciętnie miesięcznie pobierało 9 199,0 tys. osób, w tym z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych 8 041,5 tys. osób, tj. o 3,6% więcej niż w roku poprzednim.

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 7 641,6 tys. osób, co stanowiło wzrost o 3,9% w porównaniu do 2017 r., z Ministerstwa Obrony Narodowej - 161,9 tys. osób (spadek o 0,5%), z Ministerstwa Sprawiedliwości - 32,9 tys. osób (wzrost o 1,5%) oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji - 205,1 tys. osób (spadek o 0,7%).

We wszystkich województwach odnotowano większą liczbę osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS. Największy wzrost zaobserwowano w województwach: podlaskim (o 5,7%) oraz mazowieckim (o 4,5%), lubelskim (o 4,4%), warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (wzrost o 4,3%). Najmniejszy wzrost liczby osób pobierających emerytury i renty wystąpił w województwach: śląskim (o 2,7%) i małopolskim (o 3,3%).

W ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych emerytury i renty wypłacane są przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W 2018 r. emerytury i renty z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 157,4 tys. osób, tj. o 1,5% mniej niż w roku poprzednim.

We wszystkich województwach poza województwem wielkopolskim zmniejszyła się liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS. W województwie wielkopolskim liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS pozostała na niezmiennym poziomie. Największy spadek wystąpił w województwach: lubuskim (o 3,8%), śląskim (o 3,3%) oraz podkarpackim (o 2,9%), z kolei najmniejszy spadek zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim (o 0,3%).

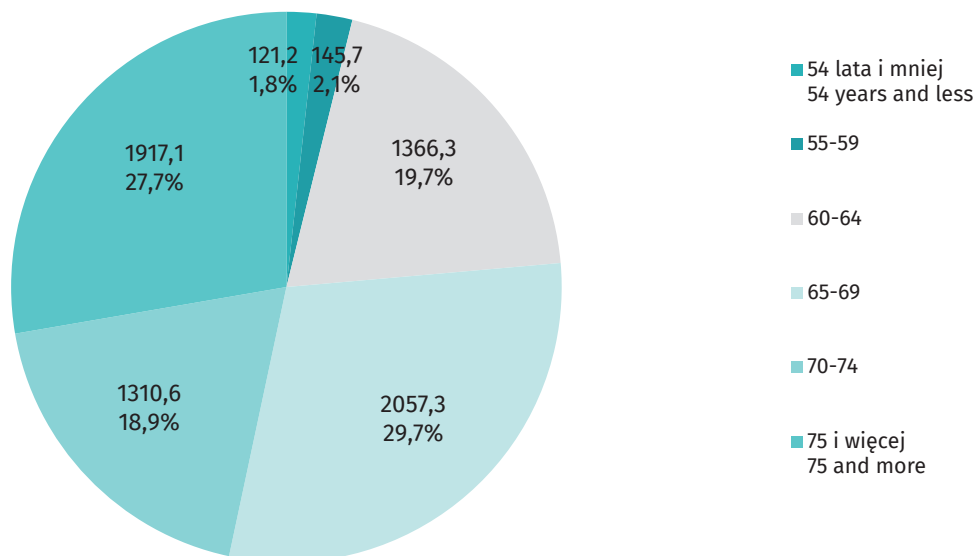
1.2 Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne Persons receiving retirement pensions

W 2018 r. **emerytury** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 5 914,8 tys. osób, tj. o 7,2% więcej niż w 2017 r. Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 5 624,1 tys. osób, tj. o 7,5% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Świadczenia z MON przeciętnie miesięcznie pobierało 109,2 tys. emerytów (spadek o 0,1%), a wśród świadczeniobiorców z MS było 24,7 tys. emerytów – (wzrost o 2,2%). Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia emerytalne z MSWiA wyniosła 156,8 tys. osób (wzrost o 3,1%).

We wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby emerytów pobierających świadczenia z ZUS, najwyższy w województwach: podlaskim i warmińsko-mazurskim (o 9,2%) oraz w województwie lubelskim (o 9,0%). Najniższy wzrost zanotowano w województwie śląskim (o 5,6%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 914,4 tys. osób pobierało świadczenia emerytalne. Liczba emerytów była o 0,4% niższa niż w roku poprzednim. Wzrost zanotowano w 3 województwach: wielkopolskim (o 1,7%), kujawsko-pomorskim (o 1,3%) oraz podlaskim (o 1,0%). W województwie łódzkim liczba emerytów pozostała bez zmian. W pozostałych województwach zanotowano spadki – największy spadek w województwie lubuskim (o 3,1%).

Wykres 3. Osoby pobierające emerytury w grudniu 2018 roku według wieku (w tys.)
 Chart 3. Persons receiving retirement pensions in December 2018 by age (in thousands).

W grudniu 2018 r., podobnie jak w grudniu 2017 r., najliczniejszą grupę osób pobierających emerytury w ramach rolniczego i pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowiły osoby w wieku 65-69 lat (29,7%), natomiast najmniej liczną – świadczeniobiorcy w wieku 54 lata i mniej (1,8%). W stosunku do 2017 roku wzrósł udział świadczeniobiorców w wieku 65-69 lat, 70-74 lata, spadł zaś w grupach wieku do 54 lat, 55-59 oraz 75 lat i więcej.

1.3 Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy Persons receiving disability pensions

W 2018 r. **renty z tytułu niezdolności do pracy** wypłacane w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 806,6 tys. osób, tj. o 11,0% mniej niż w 2017 r. Przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących te świadczenia z ZUS to 779,5 tys. osób. W skali całego kraju, w ZUS zanotowano spadek liczby otrzymujących renty o 11,0% w porównaniu do roku poprzedniego. W resortach „mundurowych”, podobnie jak w ZUS liczby te były niższe niż w 2017 r. i kształtowały się następująco: w MSWiA – 12,1 tys. osób (spadek o 20,4%), w MON – 12,8 tys. osób (spadek o 4,5%), w MS 2,2 tys. osób (spadek o 1,0%).

Najwięcej świadczeniobiorców pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ubyto w województwach: zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim (spadki o 12,4%), a najmniej w województwie podlaskim (spadek o 8,2%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 199,7 tys. osób otrzymywało renty z tytułu niezdolności do pracy. Zanotowano spadek o 6,0% w stosunku do roku poprzedniego. Spadki zanotowano we wszystkich województwach. Największy spadek liczby rencistów z KRUS nastąpił w województwach: dolnośląskim (o 7,5%), pomorskim i zachodniopomorskim (o 7,4%) a najmniejszy – w województwach: małopolskim i podlaskim (o 4,4%).

1.4 Osoby otrzymujące renty rodzinne Persons receiving survivors pensions

W 2018 r. przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących **renty rodzinne** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1 320,2 tys. osób (spadła o 1,3% w porównaniu do 2017 r.), a pobierających renty rodzinne z ZUS – 1 238,1 tys. osób (spadła o 1,1% w porównaniu do poprzedniego roku). We wszystkich resortach liczby te były niższe niż w poprzednim roku i kształtowały się następująco: w MON 39,9 tys. osób (spadek o 0,2%), w MS 6,0 tys. osób (spadek o 0,6% w porównaniu do 2017 r.), w MSWiA zanotowano 36,2 tys. osób pobierających renty rodzinne (spadek o 7,6%).

W przypadku rent rodzinnych wypłacanych z ZUS we wszystkich województwach odnotowano spadki – od 1,8 % w województwie lubuskim do 0,2% w województwie kujawsko-pomorskim.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 43,2 tys. osób pobierało renty rodzinne. Liczba ta zmalała o 2,5% w porównaniu do 2017 r.

Liczba rent rodzinnych wypłacanych przez KRUS spadła we wszystkich województwach (od 4,9% w województwie lubuskim do 0,5% w województwie małopolskim).

2. Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce Amount of retirement and other pension benefits in Poland

Łączna kwota świadczeń emerytalno-rentowych ogółem w Polsce w 2018 r. wyniosła 231 450 mln zł i była wyższa o 7,1% w porównaniu do 2017 r.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wypłacono 214 409,9 mln zł (wzrost o 7,7%), z czego na wypłaty z ZUS przypadało 198 221,1 mln zł (wzrost o 8,3%), z MON – 6 643,2 mln zł (wzrost o 3,2%), z MS – 1 432,5 mln zł (wzrost o 4,7%), z MSWiA – 8 113,1 mln zł (spadek o 2,1%).

Kwota emerytur i rent brutto z KRUS wyniosła 17 039,8 mln zł (wzrost o 0,7% w porównaniu do 2017 r.).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2 221,90 zł (wzrost o 3,9%), w tym z ZUS – 2 161,65 zł (wzrost o 4,3%), z MON – 3 418,94 zł (wzrost o 3,7%), z MS – 3 626,17 zł (wzrost o 3,2%), z MSWiA – 3 296,14 zł (spadek o 1,5%).

Natomiast w KRUS ukształtowała się na poziomie 1 226,85 zł (wzrost o 2,2%).

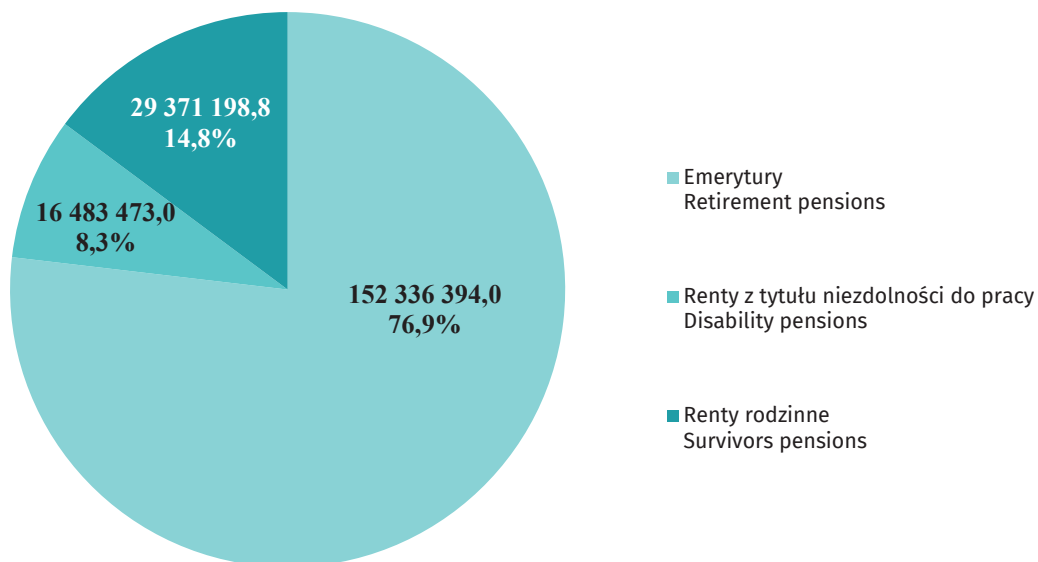
2.1 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS Amount of retirement and other pension benefits from SII

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z ZUS w 2018 r. wyniosła 152 336,4 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 11,2%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 16 483,5 mln zł (spadek o 5,8%), natomiast na renty rodzinne – 29 371,2 mln zł (wzrost o 3,0%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez ZUS przedstawia wykres 4.

W stosunku do 2017 roku udział emerytur w strukturze świadczeń emerytalno-rentowych wzrósł o 2 p. proc. do 76,9%, udział rent z tytułu niezdolności do pracy spadł o 1,3 p. proc. do 8,3%, a udział rent rodzinnych spadł o 0,8 p. proc. do 14,8%.

Wykres 4. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS w 2018 roku (w tys. zł)

Chart 4. Amount of retirement and other pension benefits from SII in 2018 (in thousand PLN)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z ZUS w 2018 r., podobnie jak w 2017 r., wypłacane były w województwach: śląskim – 26 563,5 mln zł i mazowieckim – 21 886,1 mln zł, a najniższe w województwie podlaskim – 3 497,6 mln zł. W porównaniu do 2017 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost kwot przeznaczonych na świadczenia emerytalne, w przedziale od 8,4% w województwie śląskim do 13,2% w województwie lubuskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z ZUS w 2018 r. wyniosła 2 257,66 zł i wzrosła o 3,4% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 2 716,51 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (2 007,56 zł).

Z analizy¹ rozkładu wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2018 r. wynika, że przeciętna wysokość emerytury (**średnia arytmetyczna**) wyniosła 2 179,28 zł, w przypadku mężczyzn – 2 717,09 zł, w odniesieniu do kobiet – 1 817,75 zł. Połowa świadczeniobiorców (**mediana**) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 938,89 zł, połowa mężczyzn pobierała emeryturę w wysokości do 2 474,34 zł, natomiast połowa kobiet – w wysokości do 1 672,97 zł.

W 2018 r. 3,9% osób otrzymywało emerytury niższe niż 50% mediany (poniżej 969,44 zł), natomiast 18,8% – wyższe niż 150% mediany (powyżej 2 908,33 zł). W 2017 r. emerytury poniżej 50% mediany otrzymywało 4,1% osób, a powyżej 150% – 18,3%.

¹ Opracowanie Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuariatycznych ZUS pt. „Struktura wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2018 roku”.

Odsetek osób otrzymujących świadczenia emerytalne z ZUS w określonej wysokości w stosunku do mediany
Percentage of people receiving retirement benefits from SII in a certain amount relative to the median

Lata Years	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne* w wysokości poniżej 50% mediany Percentage of persons receiving a retirement benefit in the amount of less than 50% of the median	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne* w wysokości powyżej 150% mediany Percentage of persons receiving a retirement benefit in the amount of over 150% of the median
2011	4,1	18,8
2012	3,7	18,1
2013	3,9	18,5
2014	4,2	19,0
2015	4,1	18,9
2016	5,9	18,0
2017	4,1**	18,3
2018	3,9	18,8

* Bez dodatków pielęgnacyjnych. Without nursing supplements.

** W 2017 roku podwyższono minimalne świadczenia gwarantowane, w związku z tym zmniejszył się odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne w wysokości poniżej 50% mediany. In 2017 minimum guaranteed benefits were increased, therefore the percentage of people receiving retirement benefits in the amount below 50% median were decreased.

Źródło: dane ZUS

Source: data of SII

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy**, znacząco więcej środków niż w innych województwach, przeznaczono w województwie śląskim – 3 018,2 mln zł, a najmniej w województwie opolskim – 244,1 mln zł. We wszystkich województwach zanotowano spadek kwot przeznaczonych na renty z tytułu niezdolności do pracy od 4,0% w województwie śląskim, do 7,9% w województwie warmińsko-mazurskim.

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS wyniosła 1 762,26 zł (wzrost o 5,8%). Podobnie jak w przypadku emerytur, najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętnie 2 253,54 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 496,50 zł).

Na wypłaty **rent rodzinnych** najwięcej środków przeznaczono w województwie śląskim – 6 456,8 mln zł, a najmniej w województwie podlaskim – 533,4 mln zł. We wszystkich województwach zanotowano wzrost nakładów od 2,3% w województwie lubuskim do 3,4% w województwach: lubelskim i mazowieckim.

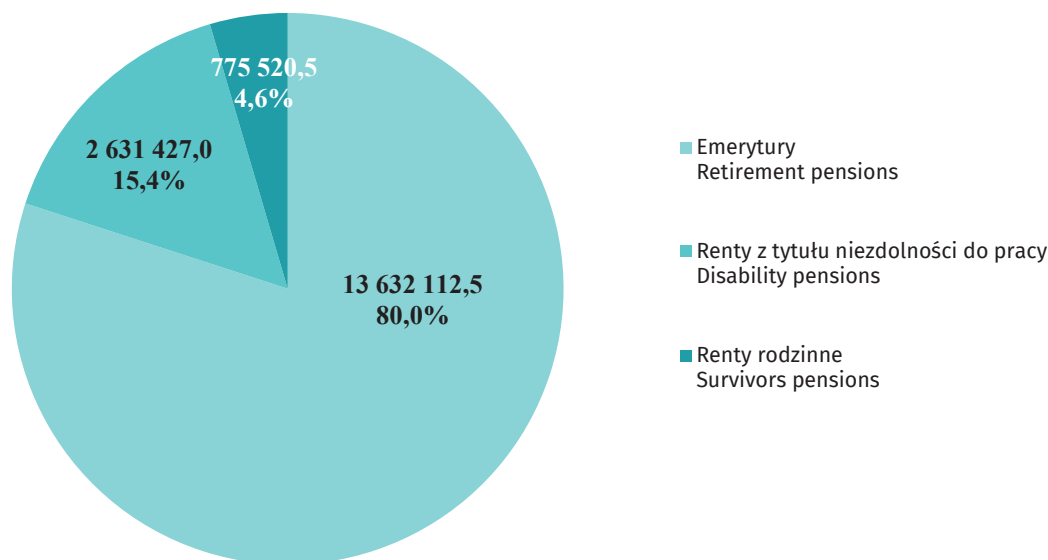
Przeciętna miesięczna renta rodzinna z ZUS ukształtowała się na poziomie 1 976,97 zł i była wyższa o 4,2% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższe świadczenia, podobnie jak w przypadku emerytur i rent z tytułu niezdolności do pracy, wypłacono w województwie śląskim (średnio 2 462,52 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 700,33 zł). W porównaniu do 2017 r. wzrost przeciętnej kwoty renty rodzinnej odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższy wzrost wystąpił w województwach: mazowieckim i podlaskim (o 4,5%), a najniższy w województwach: podkarpackim i śląskim (o 3,9%).

2.2 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS Amount of retirement and other pension benefits from ASIF

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z KRUS w 2018 r. wyniosła 13 632,1 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 1,2%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 2 631,4 mln zł (spadek o 3,0%), natomiast na renty rodzinne – 775,5 mln zł (wzrost o 4,1%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez KRUS przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS w 2018 roku (w tys. zł)

Chart. 5 Amount of retirement and other pension benefits from ASIF in 2018 (in thousand PLN)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z KRUS w 2018 r. wypłacane były w województwach: mazowieckim – 2 108,0 mln zł i lubelskim – 1 767,1 mln zł. Najniższą kwotę świadczeń zanotowano w województwie lubuskim – 212,5 mln zł. Spadek nakładów na świadczenia emerytalne odnotowano w trzech województwach: podkarpackim (o 0,7%) oraz lubuskim i śląskim (po 2,2%). W pozostałych województwach zanotowano wzrost kwot - od 0,1% w województwach: dolnośląskim i opolskim do 3,2% w województwie wielkopolskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z KRUS wyniosła 1 242,37 zł (wzrost o 1,7% w porównaniu z rokiem poprzednim). Najwyższe świadczenia wypłacono w województwach: śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 1 469,23 zł) i lubuskim (1 423,94 zł). W ośmiu województwach świadczenie to nie przekraczało przeciętnej dla kraju, najniższe było w województwach: mazowieckim (1 205,36 zł) i podlaskim (1 215,77 zł).

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy** najwięcej środków przeznaczono z KRUS w województwie lubelskim – 342,3 mln zł (spadek o 4,2% w porównaniu do roku poprzedniego), a najmniej w województwie opolskim – 35,1 mln zł (spadek o 2,9%).

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wyniosła 1 098,11 zł – wzrost o 3,1% w porównaniu do 2017 r. i jej wysokość w poszczególnych województwach była zawarta w przedziale od 1 074,47 zł (w województwie małopolskim) do 1 131,93 zł (w województwie opolskim).

Na wypłaty **rent rodzinnych** z KRUS najwięcej środków przeznaczono w województwie mazowieckim – 122,4 mln zł, a najmniej w województwie lubuskim – 11,0 mln zł. W porównaniu do 2017 r. we wszystkich

województwach zaobserwowano wzrost nakładów, największy w województwie małopolskim i pomorskim (o 5,4%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z KRUS ukształtowała się na poziomie 1 494,84 zł i wzrosła o 6,7% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą przeciętną rentę rodzinną odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim – 1667,30 zł i zachodniopomorskim – 1640,53, a najniższą w województwie śląskim – 1 364,39 zł.

2.3 Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MS

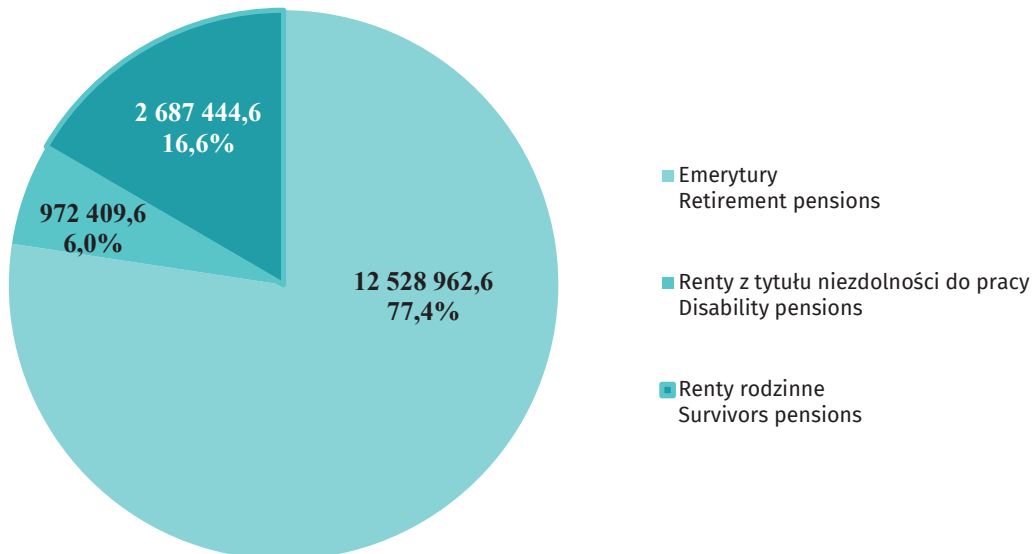
Niewielką, ale istotną i specyficzną częścią systemu emerytalno-rentowego są świadczenia wypłacane przez resorty: obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz sprawiedliwości. W 2018 r. te trzy ministerstwa wypłaciły łącznie 16 188,8 mln zł z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych (wzrost o 0,6 % w porównaniu do 2017 r.). Największy udział w tych wydatkach miało MSWiA – 8 113,1 mln zł.

Największą część świadczeń wypłacanych łącznie przez MON, MSWiA, MS przeznaczono na wypłaty emerytur (12 529,0 mln zł dla 290,7 tys. emerytów). W 2018 r. zanotowano wzrost kwoty świadczeń emerytalnych o 2,8%, w porównaniu do roku poprzedniego.

Na wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy wydatkowano kwotę 972,4 mln zł (spadek o 12,1%) dla 27,1 tys. osób.

Kwota wydatków na renty rodzinne wyniosła 2 687,4 mln zł (spadek o 4,1%) dla 82,1 tys. osób.

Wykres 6. Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS w 2018 roku (w tys. zł)
Chart 6. Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MJ in 2018 (in thousand PLN)

Wzrost wydatków na **emerytury** był najwyższy w MS (o 6,3%), a najniższy w MSWiA (o 1,5%). W MON wzrost wydatków wynosił 3,9%.

Wysokość przeciętnej emerytury w resortach w 2018r. wyniosła: 3 925,74 zł w MS (wzrost o 4,0%), 3 621,17 zł w MON (wzrost o 4,0%) oraz 3 517,80 zł w MSWiA (spadek o 1,6 %). Podobnie jak w ZUS i w KRUS, emerytury były przeciętnie najwyższymi z wypłacanych świadczeń.

Wzrost wydatków na **renty z tytułu niezdolności do pracy** zanotowano w jednym resorcie – w MS o 1,7% w porównaniu do 2017 r. Natomiast w MON i MSWiA wydatki spadły (odpowiednio: o 2,3% i o 23,6%). Najwyższą rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacił pion emerytalno-rentowy MON – przeciętnie 3 218,04 zł (wzrost o 2,3%). Wysokość tego świadczenia w MS wyniosła średnio 2 929,32 zł (wzrost o 2,8%) a w MSWiA - 2 754,26 zł (spadek o 4,1%).

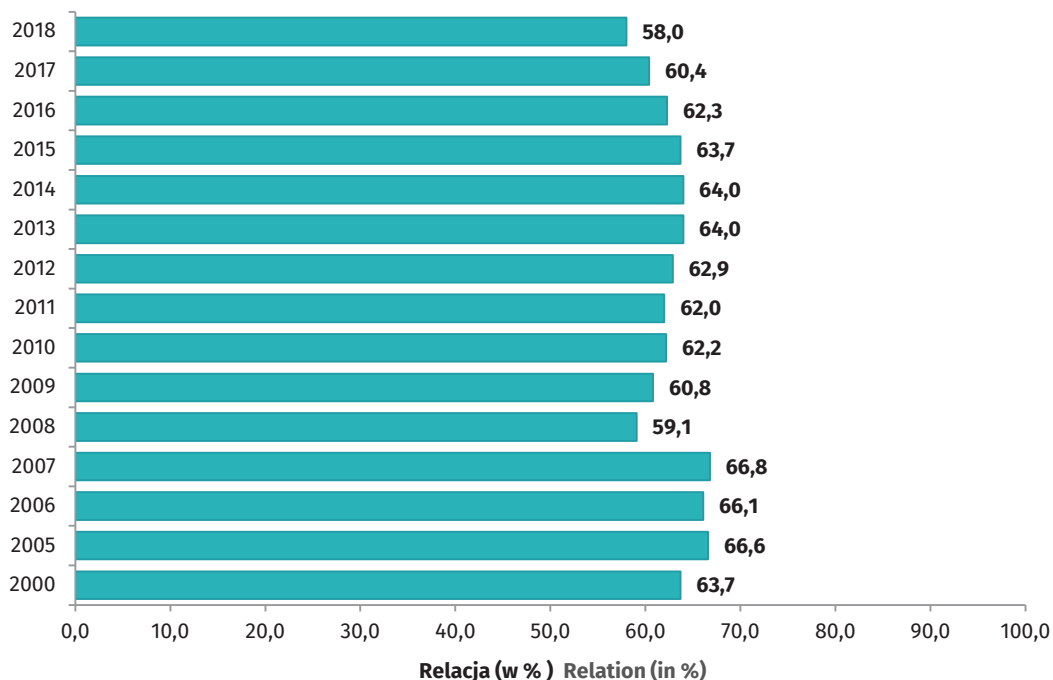
Wzrost wydatków z tytułu **rent rodzinnych** w porównaniu do 2017 r. miał miejsce jedynie w MON (o 2,8%). W MSWiA nastąpił spadek o 11,9% natomiast w MS o 2,8%. Najwyższą rentę rodzinną wypłacał MON – przeciętnie 2 929,62 zł (wzrost o 3,0%), niższą MS – 2 651,52 zł (spadek o 2,2%), a MSWiA – 2 517,53 zł (spadek o 4,7%).

Przeciętne wysokości wszystkich świadczeń emerytalno-rentowych wypłaconych w 2018 r. przez MS (3 626,17 zł), MON (3 418,94 zł) oraz MSWiA (3 296,14 zł) były znacznie wyższe, niż świadczenia wypłacone przez ZUS i KRUS (odpowiednio: 2 161,65 zł i 1 226,85 zł).

2.4 Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2018 Changes of average monthly retirement pension in 2000-2018

Wykres 7. Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto^{a)} z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej^{b)}

Chart 7. Relation of the average monthly gross^{a)} retirement pension from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy^{b)}

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

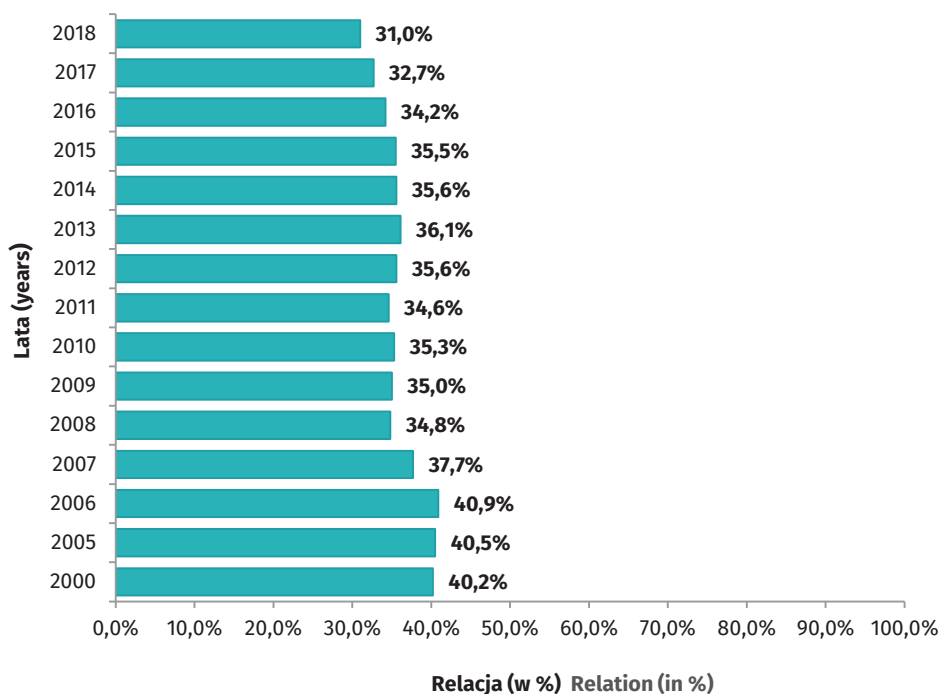
a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W 2018 roku relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obniżyła się do poziomu 58,0%. Istotny

spadek tej relacji z 66,8% do 59,1% wystąpił w 2008 roku, a następnie obserwowano stopniowy wzrost do 2013 roku. Relacja ta w 2014 roku pozostała na tym samym poziomie, a następnie stopniowo obniżała się.

Wykres 8. Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto^{a)} z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej^{b)}

Chart 8. Relation of the average monthly gross^{a)} retirement pension from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy^{b)}

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z KRUS w okresie 2000-2006 relacja jej wartości w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostawała na zbliżonym poziomie od 40,2% w 2000 r. do 40,9% w 2006 r. W latach 2007-2008 wystąpił spadek do poziomu 34,8%. Relacja na poziomie około 35% pozostała do 2011 r., po którym nastąpił jej wzrost do 36,1% w 2013 r., a następnie stopniowy spadek do poziomu 31,0% w 2018 roku.

3. Sytuacja gospodarstw domowych emerytów i rencistów Situation of retirees' and pensioners' households

3.1 Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów Income of retirees' and pensioners' households

Średnie wysokości świadczeń wypłacanych emerytom i rencistom przekładają się na dochody, którymi dysponują ich gospodarstwa domowe. W 2018 r. w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów zanotowano przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w wysokości 1 683,35 zł (dochód emerytów – 1 732,95 zł, a dochód rencistów – 1 354,60 zł). Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę, którym dysponowały gospodarstwa domowe emerytów był o 39,49 zł wyższy od przeciętnego dochodu w zbiorowości wszystkich gospodarstw domowych w Polsce (1 693,46 zł)².

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów realny dochód rozporządzalny w 2018 r. wzrósł o 4,7% w stosunku do roku poprzedniego (w gospodarstwach emerytów – wzrost o 4,4%, w gospodarstwach rencistów – wzrost o 2,7%), natomiast w gospodarstwach domowych ogółem zanotowano realny wzrost dochodu rozporządzalnego o 4,3%.

3.2 Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów Expenditures of retirees' and pensioners' households

W 2018 r. przeciętne miesięczne wydatki w polskich gospodarstwach domowych na 1 osobę wyniosły 1 186,86 zł i były realnie niższe o 0,7% w porównaniu do 2017 r. W gospodarstwach emerytów i rencistów rozpatrywanych łącznie wydatki te wyniosły 1 276,46 zł i realnie spadły o 1,3%. Wydatki gospodarstw domowych emerytów osiągnęły 1 296,86 zł na miesiąc i realnie spadły o 1,7% w porównaniu do 2017 r., w gospodarstwach domowych rencistów było to 1 141,21 zł (realny spadek o 1,0%).

Analizując strukturę wydatków gospodarstw emerytów i rencistów należy pamiętać, że ich gospodarstwa domowe są mniej liczne niż średnia liczba osób dla ogółu gospodarstw domowych³. Nie pozostaje to bez wpływu na analizowaną powyżej średnią kwotę wydatków na osobę oraz rozkład środków finansowych na poszczególne produkty i usługi.

Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 24,8% wydatków gospodarstw domowych ogółem (w 2017 r. – 24,3%). W przypadku gospodarstw emerytów i rencistów wydatki te pochłaniały 28,0% wydatków, w gospodarstwach emerytów – 27,8%, a w gospodarstwach rencistów – 29,6%. (w 2017 r. odpowiednio: 26,7%, i 28,0%). Wyższy udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów przekłada się na wyższe, w porównaniu z gospodarstwami domowymi ogółem, spożycie na osobę artykułów żywnościowych. Jest to związane ze strukturą gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów niewielki jest odsetek dzieci poniżej 14 lat.

Wydatki na używki osiągnęły 2,6% w wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, natomiast w gospodarstwach domowych ogółem (2,5%).

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów łącznie w mniejszym stopniu uwzględniały w budżetach wydatki na odzież i obuwie (3,0%), niż gospodarstwa ogółem (4,9% wydatków). Za to znacznie większym obciążeniem dla nich były wydatki związane z użytkowaniem mieszkania. W gospodarstwach rencistów stanowiły 23,4%, w gospodarstwach emerytów – 21,4%, podczas gdy w gospodarstwach domowych ogółem – 18,3% (w 2017 r. odpowiednio: 25,2%, 22,8% i 19,5%). Większy udział wydatków na eksploatację mieszkania wiąże się z mniejszym zagęszczeniem w lokalach zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów.

² Więcej na ten temat w publikacji „Budżety gospodarstw domowych w 2018 r.,” str. 19.

³ Wyniki badania BGD 2018 wskazują, że w przebadanej próbie gospodarstw domowych emerytów i rencistów było przeciętnie – 1,83 osoby. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych ogółem wynosiła 2,64 osoby; źródło: „Budżety gospodarstw domowych w 2018 r.” Warszawa 2019.

Specyfikę gospodarstw domowych emerytów i rencistów widać także wyraźnie w zakresie wydatków związanych ze zdrowiem. Obciążenie wydatkami na zdrowie, w tym na wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny było o 2,7 punktu procentowego wyższe w porównaniu z gospodarstwami ogółem (wydatki na zdrowie stanowiły odpowiednio: 8,0% i 5,0%). Ich udział był podobny jak w 2017 r. (odpowiednio: 8,5 % i 5,5%).

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wydawano znacznie mniej pieniędzy niż średnio ogółem na transport oraz na rekreację i kulturę. W gospodarstwach rencistów wydatki te stanowiły odpowiednio: 4,7% i 4,4% a emerytów 6,9% i 5,3% w porównaniu do odpowiednio: 10,5% oraz 6,5% udziału tych obu kategorii w wydatkach gospodarstw domowych ogółem.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że dary dla innych gospodarstw domowych obciążały gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (3,8% wydatków) w znacznie większym stopniu niż gospodarstwa domowe ogółem (2,7% wydatków). Emeryci w nieco większym stopniu niż renciści angażowali się w pomoc innym. Wydatki na wspieranie innych gospodarstw domowych stanowiły przeciętnie 3,9% wydatków w gospodarstwach emerytów (ponad 50 zł miesięcznie na osobę) i 3,1% w gospodarstwach rencistów (ponad 35 zł miesięcznie na osobę).

3.3 Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania **Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households**

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów, podobnie jak w roku poprzednim, były słabiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania w porównaniu z wyposażeniem gospodarstw domowych ogółem. Największe różnice między wyposażeniem przeciętnego gospodarstwa domowego, a gospodarstwa domowego emerytów i rencistów, na niekorzyść tych ostatnich, widoczne były w przypadku wyposażenia w: komputer osobisty (posiadało go 74,1% gospodarstw domowych ogółem i tylko 44,8% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), urządzenie z dostępem do Internetu (posiadało go 75,6% gospodarstw domowych ogółem i zaledwie 47,9% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), drukarkę (34,5% gospodarstw domowych ogółem i 15% gospodarstw domowych emerytów i rencistów).

Istotne różnice występowały nie tylko w przypadku nowoczesnych urządzeń, ale również w stopniu wyposażenia w kuchenkę mikrofalową i zmywarkę do naczyń. Odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających kuchenkę mikrofalową (49,5%) oraz zmywarkę do naczyń (19,6%) był niższy niż odpowiedni odsetek gospodarstw domowych ogółem (odpowiednio: 62,7% i 36,4%).

Poziom wyposażenia gospodarstw domowych emerytów i rencistów pozostał na podobnym poziomie z nielicznymi wyjątkami. Zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych emerytów i rencistów wyposażonych w starszego typu urządzenia elektroniczne, wzrosła natomiast o 32,4% liczba gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających zestaw kina domowego oraz o 18,1% – wyposażonych w zmywarkę do naczyń.

3.4 Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów **Housing conditions retirees' and pensioners' households**

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zajmowanych przez gospodarstwo domowe wynosiła w 2018 r. – 79,36 m², w przypadku emerytów – 71,32 m², a rencistów – 66,29 m². Mniejsza powierzchnia mieszkaniowa nie powodowała jednak większego zagęszczenia. Przeciętnie na 1 pokój w takim lokalu przypadała mniejsza liczba emerytów i rencistów niż w mieszkaniach zajmowanych przez gospodarstwa domowe ogółem (0,65 w porównaniu do 0,92), a każda z osób dysponowała większą powierzchnią mieszkaniową niż w gospodarstwach domowych ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez 1 osobę, w przypadku gospodarstw domowych emerytów i rencistów wyniosła 38,94 m² i była o 10,59 m² większa niż gospodarstw domowych ogółem (w 2017 r. odpowiednio: 37,80 m² i 9,97 m²).

Dla określenia stanu lokali zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów nie bez znaczenia jest także ich wyposażenie w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne. Odpowiedzi respondentów wskazują, że emeryci

i renciści w swoich mieszkaniach nieco rzadziej (różnica od 0,7 do 1,1 punktu procentowego), niż przeciętne polskie gospodarstwo domowe, mogli korzystać z łazienki i spłukiwanego ustępu, ciepłej, bieżącej wody i centralnego ogrzewania. Wspomniana różnica generowana była głównie przez gospodarstwa domowe rencistów, wśród których odsetek gospodarstw wyposażonych w łazienkę (94,6 %) oraz ciepłą, bieżącą wodę (95,8%) był niższy niż w gospodarstwach domowych emerytów (odpowiednio: 97,3% i 98,2%). Gospodarstwa domowe emerytów deklarowały wyposażenie zajmowanych lokali na poziomie bardziej zbliżonym do przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego wyposażenie w łazienkę (97,9%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (98,4%).

3.5 Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households

Wszystkie omówione czynniki można podsumować odwołując się do opinii respondentów na temat oceny sytuacji materialnej ich gospodarstw. 34,1% gospodarstw domowych emerytów uważało, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra lub raczej dobra, 55,3% uważało, że sytuacja ta jest przeciętna, a pozostałe 10,6% oceniało ją jako złą lub raczej złą (w 2017 r. odpowiednio: 27,7%, 58,3% i 14,1%). Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny sytuacji materialnej gospodarstw emerytów nie odbiegał znacznie od ogółu polskich gospodarstw domowych. Jednak już odsetek gospodarstw rencistów deklarujących złą lub raczej złą sytuację materialną był o 15,8 punktu procentowego wyższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem i wynosił 23,9% (w 2017 r. – 28,8%). Bardzo dobrą lub raczej dobrą sytuację materialną deklarowało jedynie 18,1% gospodarstw domowych rencistów (w 2017 r. – 14,6%).

3.6 Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów

The subsistence minimum and social minimum for retirees' households

Porównanie wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz dochodu rozporządzalnego emeryckich gospodarstw domowych z minimum egzystencji i minimum socjalnym ustalonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych daje możliwość oceny przeciętnej sytuacji materialnej tych gospodarstw domowych.

Wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury wypłacanej w 2018 r. z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wynosiła 1 242,37 zł, a z pozarolniczego systemu – 2 323,21 zł. Średnioroczne minimum socjalne dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego ustalono na poziomie 1 151,97 zł, a minimum egzystencji na 560,01 zł. Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów wynoszący 1 732,95 zł był wyższy prawie o połowę od minimum socjalnego oraz trzy razy wyższy od minimum egzystencji. Przeciętne miesięczne wydatki na jedną osobę w emeryckim gospodarstwie domowym (1 296,86 zł) również przewyższały w 2018 r. minimum socjalne.

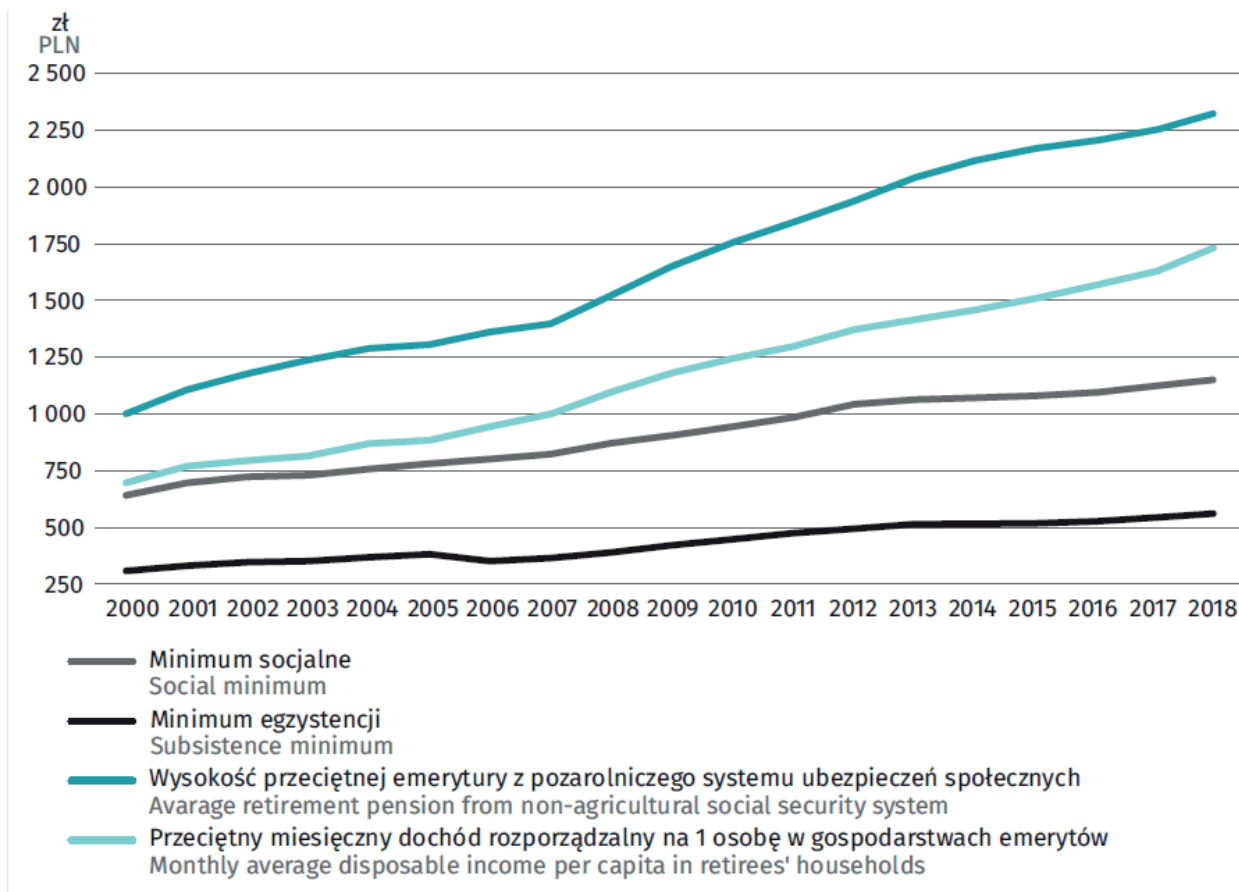
Od 2000 r. różnica między wysokością przeciętnej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń a zarówno minimum socjalnym⁴, jak i minimum egzystencji⁵ systematycznie zwiększała się.

⁴ Patrz pkt.7 str.31. See point 7 on page 34.

⁵ Patrz pkt.8 str.31. See point 8 on page 34.

Wykres 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich

Chart 9. Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pension from non-agricultural social security system compared to subsistence minimum and social minimum for retirees' households

**3.7 Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów
Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'**

Oceniając swoją sytuację zdrowotną 37,3% rencistów i 24,7% emerytów określiło ją jako złą lub bardzo złą, co jest wynikiem znacznie różniącym się od opinii ogółu gospodarstw domowych (12,0% wybrało te opcje odpowiedzi), 37,8% rencistów i 43,5% emerytów uważało, że ich stan zdrowia jest „taki sobie, ani dobry, ani zły”. Odsetek osób deklarujących bardzo dobry lub dobry stan zdrowia wynosił wśród rencistów 24,9%, a wśród emerytów – 31,8%, dla porównania, w przypadku gospodarstw domowych ogółem, odsetek ten wynosił 61,1%.

Uwagi metodologiczne

1. Prezentowane dane zawierające informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez:
  - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. – w przypadku emerytur – ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE);
  - b) Ministerstwo Obrony Narodowej – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej;
  - c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa publicznego oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
  - d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości.
2. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.
3. Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
4. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m. in.:
  - a) pracownicy;
  - b) osoby wykonujące pracę nakładczą;
  - c) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
  - d) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
  - e) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
  - f) duchowni;
  - g) żołnierze zawodowi;
  - h) funkcjonariusze służb bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 r. Urzędu Ochrony Państwa), Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu⁶, Państwowej Straży Pożarnej;
  - i) funkcjonariusze służby więziennej;
  - j) rolnicy indywidualni;
  - k) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatancki oraz od 1991 r. także osoby represjonowane.
5. Kwoty wypłat świadczeń emerytalno-rentowych podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenia zdrowotne.
6. W publikacji zaprezentowano informacje o świadczeniach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. Są to: ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych, dodatki kompensacyjne oraz świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.

⁶ Od 1.02.2018 – Służba Ochrony Państwa (Dz.U. 2018 poz. 138).

7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
8. W publikacji wykorzystano dane otrzymane od następujących instytucji:
  - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tab.1-5, 11-13, 18-20, 24, 25, 26-30, 37, 39-41, wykresy 1-3, 4, 7, 9, mapa 1);
  - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (tab.1, 6-9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 31-34, 38, wykresy 1-3, 5, 8, mapa 1);
  - c) Ministerstwo Obrony Narodowej (tab.1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
  - d) Ministerstwo Sprawiedliwości (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
  - e) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (tab.1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
  - f) Dane wynikowe z badania budżetów gospodarstw domowych za 2018 rok⁷ (tab. 41-47, 49, 50, 52, wykres 9);
  - g) Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC) 2018 (tab. 48, 51, 53);
  - h) Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (tab. 41, wykres 9).

Podstawowe definicje

1. **Emerytura** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który spełnia warunki uprawniające do emerytury z ubezpieczenia społecznego tzn. osiągnął wiek emerytalny zróżnicowany w zależności od płci, zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych. Wysokość emerytury dla osób, które urodziły się przed rokiem 1949 określona jest przez staż pracy i wysokość zarobków w wybranych okresach pracy.
Dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego lub które nie są członkami OFE i nie spełniły warunków do emerytury na dotychczasowych zasadach, wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunki nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych przez MON, MSWiA oraz MS oraz wysokość tych świadczeń uregulowane są odrębnie (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 166, poz. 1609).
2. **Renta z tytułu niezdolności do pracy** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach określonych przepisami, ale nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jednakże w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy ubezpieczonemu przysługuje renta, mimo iż nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Ponadto ubezpieczonemu przysługuje renta mimo, iż stał się niezdolny do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania określonych okresów w przypadku, gdy ma odpowiednio długi okres składkowy i nieskładkowy (kobieta 20 lat, mężczyzna 25 lat).
3. **Renta rodzinna** – świadczenie pieniężne przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń, bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.
4. **Przeciętna emerytura i renta brutto** – została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

---

⁷ Wyniki badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie, w podziale na miasto i wieś, pochodzącymi z NSP 2011 r. ⁶The survey results were overweighted with data on the structure of households by the number of people on the farm, by city and country, from the NSP 2011.

5. **Dochód rozporządzalny** – obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.
- W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:
- dochód z pracy najemnej** – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego (wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń),
  - dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie**, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami,
  - dochód z pracy na własny rachunek**, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu,
  - dochód z własności** (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości – budynków, gruntów – niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą (tj. przychody minus nakłady),
  - dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych**, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych,
  - dochód z pozostałych świadczeń społecznych**, który obejmuje m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
  - pozostały dochód**, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.
6. **Dochód do dyspozycji** – dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
7. **Minimum socjalne** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum socjalne jest modelem zaspokajania potrzeb na niskim poziomie, ale jeszcze wystarczającym dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i niezagrażającym biologicznemu i psycho-fizycznemu rozwojowi człowieka. Przy określaniu minimum socjalnego szczególny nacisk kładzie się na możliwość utrzymywania więzi społecznych, dlatego też „koszyk” ten obejmuje nie tylko zakup żywności, odzieży i obuwia, środki na utrzymanie mieszkania, ochronę zdrowia czy higienę, ale też wydatki umożliwiające wykonywanie pracy (transport lokalny i łączność), kształcenie i wychowanie dzieci, utrzymywanie więzi rodzinnych, kontaktów towarzyskich i minimalne uczestniczenie w kulturze.
8. **Minimum egzystencji** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Znajdują się w nim wyłącznie dobra służące zaspokajaniu potrzeb egzystencjalnych (żywność, odzież i obuwie, mieszkanie, ochrona zdrowia i higiena).
9. **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** – osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełączyca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami.
10. **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** – zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Methodological notes

1. The presented data containing information on **retirement and other pension benefits from non-agricultural social security system** refer to benefits paid by:
  - a) Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and in the period from January 1, 2009 to June 30, 2014 – in case of retirement pensions – from the sources gathered in the open pension funds (OFE);
  - b) the Ministry of National Defense – in regard to benefits for former professional soldiers and members of their families – from the budget of the Ministry of National Defense;
  - c) the Ministry of the Interior and Administration – in regard to benefits for former functionaries of public safety and members of their families – from the budget of the Ministry of Interior and Administration;
  - d) the Ministry of Justice in regard to benefits for former functionaries of penitentiary staff and members of their families – from the budget sources of the Ministry of Justice.
2. Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of state budget expenditures), and also from the sources of non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorised to receive benefits from those systems simultaneously.
3. Data on retirement pay and other pension benefits do not include payments of retirement and other pensions under international agreements.
4. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:
  - a) employed persons;
  - b) outworkers;
  - c) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
  - d) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of other agreements;
  - e) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
  - f) clergy;
  - g) professional soldiers;
  - h) the public safety functionaries, ie: the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28 VI 2002 the Office of State Protection), the Central Anti- Corruption Bureau, the Polish Border Guard, the Government Protection Bureau⁸, the State Fire Service;
  - i) penitentiary staff functionaries;
  - j) farmers;
  - k) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.
5. The amounts of payment of retirement and other pensions are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income tax and health insurance contributions.
6. The publication presents information on benefits financed from a separate division of the state budget expenditure 75313. These are: energy-supply allowances for combatants, supplements for combatants, cash benefits for soldiers of substitute military service, cash benefits for deported persons, compensation supplements and cash benefits for blind civil victims of warfare.
7. Due to data rounding, in some cases the sums of components may slightly differ from the "total" given.
8. The publication uses data received from the following institutions:
  - a) Social Insurance Institution (tab.1-5, 11-13, 18-20, 24, 25, 26-30, 37, 39-41, charts 1-3, 4, 7, 9, map 1);

---

⁸ Since 1 II 2018 – the State Security Service (Journal of Laws 2018 item 138).

- b) Agricultural Social Insurance Fund (tab.1, 6-9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 31-34, 38, charts 1-3, 5, 8, map 1);
- c) the Ministry of National Defense (tab.1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, charts 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- d) the Ministry of Justice (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, charts 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- e) the Ministry of the Interior (table 1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, charts 1-3, 6, 7, 9, map 1);
- f) Results from the Household Budget Survey for 2018 (Table 41-47, 49, 50, 52, chart 9);
- g) European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) 2018 (tables 48, 51, 53);
- h) Institute of Labor and Social Affairs (Table 41, chart 9).

Basic definitions

1. **Retirement pension** – a monetary benefit for the insured who fulfills conditions giving right to the retirement pension from the social security, that is: attained retirement age – depending on the sex, employment in specific conditions or for special function, including contributory and non-contributory periods. The basic retirement pension for persons, who were born before the year 1949, is defined by a job seniority and wages in the chosen work periods. For persons who were born after 31 st of December 1948, and who joined the open pension fund, or who are not the members of OPF and who did not fulfill requirements needed to get retirement pension on the previous rules, basic retirement pension depends on the capital, which was collected on individual insurance account. The conditions to acquire privileges to get retirement and other pension benefits paid by MND, MIA and MJ and the amount of those benefits are defined separately (the law dated 23 rd of July 2003 on change of law considering social insurance system and some other laws – Journal of Laws No 166, item 1609).
2. **Disability Pension** – a monetary benefit to an insured person who is unable to work, has a required contributory and non-contributory periods and incapacity for work has arisen in the periods specified by law but no later than 18 months after the cessation of those periods. However, if the incapacity for work was incurred as a result of an accident on the way to work or back work, the insured person is entitled to a disability pension even though he or she does not have the required contributory and non-contributory period. In addition, the insured person is entitled to a pension although he or she has become unable to work 18 months after the cessation of certain periods, if person has a sufficiently long contributory and non-contributory period (20 year old female, 25 year old male).
3. **Survivors pension** – a monetary benefit to the insured members of a family of a person who at the moment of death had the right to retirement or disability pension or who fulfilled conditions to receive one of these benefits and also received a pre-retirement benefit or a pre-retirement allowance. All the insured members of family are entitled to one combined survivors pension.
4. **Average gross retirement and other pension** – the ratio of paid out benefits (i.e., retirement pensions, disability pensions, survivors pensions) during a given period to the number of beneficiaries of such payments in the given period.
5. **Available income** – includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services free of charge), excluding pre-payments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- a) **income from hired work** – obtained in all workplaces by the given household member (wages and salaries, payments not included in wages and salaries),
  - b) **income from a private farm in agriculture**, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it,
  - c) **income from self-employment**, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practicing a learned profession,
  - d) **income from property** (interests, shares in profits from economic activity, dividends, balance surplus in cooperatives) and income from rental of real estate not connected with the conducted economic activity (i.e. revenues minus investments),
  - e) **income from social security benefits**, which includes retirement pensions, other pensions, allowances (of which sickness allowances – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations as well as since 2005, structural pensions for farmers,
  - f) **income from other social benefits**, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement allowances and benefits, family benefits, child-raising benefit “Family 500+”, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts),
  - g) **other income**, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.
6. **Disposable income** – available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.
  7. **Social minimum** – the amount determined each year by the Institute of Labor and Social Studies on the basis of a normative model of satisfying low-consumption and consumption needs in the form of "baskets", quantitatively and qualitatively for individual needs groups. Social minimum is a model of meeting the needs at low level but still sufficient to meet the basic needs of life and not to harm the biological and psycho-physical development of man. In determining social minimum, special emphasis is placed on the ability to maintain social ties, so this "basket" includes not only the purchase of food, clothing and footwear, housing, health and hygiene, but also labor costs (local and communication, child education and upbringing, family ties, social contacts and minimal participation in culture.
  8. **Subsistence minimum** – the amount determined each year by the Institute of Labor and Social Affairs on the basis of a normative model of meeting the needs of low-consumption and low-consumption consumption forms of "baskets", quantitatively and qualitatively for each group of needs. The subsistence level determines the level of satisfying needs, below which there is a biological threat to life and the development of psychophysical human. There are only good to meet the existential needs (food, clothing and footwear, housing, health and hygiene).
  9. **A one-person household** – an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons.
  10. **A multi-person household** – a group of people living together and maintaining themselves jointly. Households representing the basis socio-economic groups of the population were established on the basis of the exclusive or main (predominate) source of maintenance.

TABLICE WYNIKOWE
TABLES

CZĘŚĆ I ŚWIADCZENIOBIORCY PART I. BENEFICIARIES
TABL. 1. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH

		MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS BY INSTITUTIONS									
		2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2017	2016=100	2018	2017=100
Wyszczególnienie Specification		w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %	w tys. osób in thousand persons	w % in %
POLSKA		9 168,6	99,5	9 243,4	99,0	8 879,6	100,1	8 935,2	100,3	9 199,0	103,0
POLAND											
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych		7 524,0	100,3	7 868,8	99,5	7 676,5	100,2	7 759,9	100,6	8 041,5	103,6
Non-agricultural social security system											
w tym: of which:											
ZUS ^{b)}		7 184,2	100,1	7 491,4	99,4	7 273,8	100,3	7 358,2	100,6	7 641,6	103,9
SjI ^{a)}		153,3	104,5	160,5	100,4	164,9	99,2	162,7	99,5	161,9	99,5
MON		162,5	100,7	188,5	102,2	205,8	100,4	206,5	100,2	205,1	99,3
MND		24,0	102,6	28,4	103,2	32,0	100,6	32,4	100,8	32,9	101,5
MSWIA											
MIA											
MS											
MJ											
KRUS		1 644,6	96,3	1 374,7	96,4	1 203,2	99,3	1 175,3	98,4	1 157,4	98,5
ASIF											

a) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWIA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWIA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

a) Including accident pensions financed from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries.

**TABL. 2. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)} W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)} IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total		W tym emeryci Of which retirees	
	w osobach in persons	2017 = 100	w osobach in persons	2017 = 100
POLSKA^{b)c)}	7 641 573	103,9	5 624 051	107,5
POLAND ^{b)c)}				
Województwa razem^{b)}	7 641 464	103,9	5 624 051	107,5
Voivodships total ^{b)}				
Dolnośląskie	628 494	104,0	472 825	107,6
Kujawsko-pomorskie	401 600	103,7	284 196	108,1
Lubelskie	371 711	104,4	269 599	109,0
Lubuskie	208 118	104,2	150 636	108,8
Łódzkie	533 127	104,1	409 050	107,3
Małopolskie	643 164	103,3	469 767	107,0
Mazowieckie	996 994	104,5	775 241	107,5
Opolskie	181 618	103,5	137 808	106,2
Podkarpackie	393 874	103,6	285 070	107,2
Podlaskie	185 110	105,7	142 485	109,2
Pomorskie	433 611	104,2	318 468	108,0
Śląskie	1 144 991	102,7	814 880	105,6
Świętokrzyskie	247 669	103,9	182 693	107,5
Warmińsko-mazurskie	261 034	104,3	187 454	109,2
Wielkopolskie	662 057	104,0	463 430	108,6
Zachodniopomorskie	348 292	104,3	260 447	108,4

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS, MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 3. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)} W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)} IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy Receiving disability pensions		Otrzymujący renty rodzinne Receiving survivors pensions	
	w osobach in persons	2017 = 100	w osobach in persons	2017 = 100
POLSKA^{b)c)}	779 466	89,0	1 238 056	98,9
POLAND ^{b)c)}				
Województwa razem^{b)}	779 357	89,0	1 238 056	98,9
Voivodships total ^{b)}				
Dolnośląskie	58 986	88,4	96 683	98,4
Kujawsko-pomorskie	49 298	89,1	68 106	99,8
Lubelskie	48 079	88,6	54 033	99,1
Lubuskie	27 053	89,1	30 430	98,2
Łódzkie	45 846	88,5	78 230	98,4
Małopolskie	66 953	88,2	106 444	99,0
Mazowieckie	82 051	89,4	139 702	99,0
Opolskie	11 824	88,6	31 986	98,8
Podkarpackie	44 833	89,7	63 972	99,2
Podlaskie	17 486	91,8	25 139	98,3
Pomorskie	42 125	88,7	73 017	98,9
Śląskie	111 610	90,3	218 502	99,3
Świętokrzyskie	22 866	88,5	42 110	98,9
Warmińsko-mazurskie	31 725	87,6	41 854	98,6
Wielkopolskie	84 413	89,0	114 215	98,9
Zachodniopomorskie	34 209	87,6	53 636	98,6

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.
b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL.4. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{a)} (W TYS. OSÓB)**
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{a)} (IN THOUSAND PERSONS)

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total	W tym emeryci Of which retirees
POLSKA ^{b)c)} 2018	7 641,6	5 624,1
POLAND ^{b)c)} 2017	7 358,2	5 230,6
Makroregion Centralny	780,8	591,7
Łódzkie	533,1	409,1
Świętokrzyskie	247,7	182,7
Makroregion Południowy	1 788,2	1 284,6
Małopolskie	643,2	469,8
Śląskie	1 145,0	814,9
Makroregion Wschodni	950,7	697,2
Lubelskie	371,7	269,6
Podkarpackie	393,9	285,1
Podlaskie	185,1	142,5
Makroregion Północno-zachodni	1 218,5	874,5
Lubuskie	208,1	150,6
Wielkopolskie	662,1	463,4
Zachodniopomorskie	348,3	260,4
Makroregion Południowo-zachodni	810,1	610,6
Dolnośląskie	628,5	472,8
Opolskie	181,6	137,8
Makroregion Północny	1 096,2	790,1
Kujawsko-pomorskie	401,6	284,2
Pomorskie	433,6	318,5
Warmińsko-mazurskie	261,0	187,5
Makroregion Województwo Mazowieckie	997,0	775,2
Mazowieckie	997,0	775,2

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits.

c) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 5. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{a)}**
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{a)}

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total	W tym emeryci Of which retirees	Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy Receiving disability pensions	Otrzymujący renty rodzinne Receiving survivors pensions
W tys. osób In thousand persons				
POLSKA ^{b)c)} 2018	7 641,6	5 624,1	779,5	1 238,1
POLAND ^{b)c)} 2017	7 358,2	5 230,6	875,7	1 251,9
Makroregion Centralny	780,8	591,7	68,7	120,3
Makroregion Południowy.....	1 788,2	1 284,6	178,6	324,9
Makroregion Wschodni	950,7	697,2	110,4	143,1
Makroregion Północno-zachodni	1 218,5	874,5	145,7	198,3
Makroregion Południowo-zachodni	810,1	610,6	70,8	128,7
Makroregion Północny	1 096,2	790,1	123,1	183,0
Makroregion Województwo Mazowieckie.....	997,0	775,2	82,1	139,7
2017 = 100				
POLSKA ^{b)c)} 2018	103,9	107,5	89,0	98,9
POLAND ^{b)c)}				
Makroregion Centralny	104,0	107,4	88,5	98,6
Makroregion Południowy.....	102,9	106,1	89,5	99,2
Makroregion Wschodni	104,3	108,3	89,5	99,0
Makroregion Północno-zachodni	104,1	108,6	88,7	98,7
Makroregion Południowo-zachodni	103,8	107,2	88,5	98,5
Makroregion Północny	104,0	108,3	88,6	98,9
Makroregion Województwo Mazowieckie	104,5	107,5	89,4	99,0

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS, MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA and the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 6. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total		W tym emeryci Of which retirees	
	w osobach in persons	2017 = 100	w osobach in persons	2017 = 100
POLSKA ^{a)b)}	1 157 425	98,5	914 389	99,6
POLAND ^{a)b)}				
Dolnośląskie	44 118	98,0	34 362	99,5
Kujawsko-pomorskie	76 684	99,7	59 959	101,3
Lubelskie	149 521	97,9	118 520	98,9
Lubuskie	16 389	96,2	12 434	96,9
Łódzkie	99 434	98,9	83 707	100,0
Małopolskie	95 962	98,5	66 699	99,6
Mazowieckie	177 673	98,9	145 740	99,8
Opolskie	24 068	98,0	20 711	98,7
Podkarpackie	68 880	97,1	53 179	97,5
Podlaskie	83 563	98,1	68 936	98,6
Pomorskie	36 852	99,0	27 270	101,0
Śląskie	34 807	96,7	28 441	97,4
Świętokrzyskie	63 452	98,2	51 295	99,2
Warmińsko-mazurskie	42 330	98,3	32 239	99,7
Wielkopolskie	117 373	100,0	90 186	101,7
Zachodniopomorskie	25 308	97,9	19 700	99,3

a) Łącznie ze 109 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (159 osób), MS (83 osoby), MSWiA (767 osób).

a) Including 109 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (159 persons), the MJ (83 persons), the MIA (767 persons).

TABL. 7. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy Receiving disability pensions		Otrzymujący renty rodzinne Receiving survivors pensions	
	w osobach in persons	2017 = 100	w osobach in persons	2017 = 100
POLSKA 2018	199 694	94,0	43 233	97,5
POLAND				
Dolnośląskie	8 068	92,5	1 679	96,0
Kujawsko-pomorskie	14 141	94,1	2 581	95,8
Lubelskie	25 834	93,5	5 167	97,8
Lubuskie	3 346	93,7	603	95,1
Łódzkie	12 048	93,3	3 677	95,7
Małopolskie	25 710	95,6	3 533	99,5
Mazowieckie	24 818	93,8	7 116	98,1
Opolskie	2 581	93,3	774	95,7
Podkarpackie	13 325	95,2	2 374	98,5
Podlaskie	11 616	95,6	3 010	97,0
Pomorskie	7 961	92,6	1 620	99,4
Śląskie	5 242	93,5	1 072	97,2
Świętokrzyskie	9 752	93,5	2 404	96,8
Warmińsko-mazurskie	8 127	93,4	1 964	96,9
Wielkopolskie	22 500	93,9	4 679	98,3
Zachodniopomorskie	4 624	92,6	981	97,3

TABL.8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW (W TYS. OSÓB)
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS
(IN THOUSAND PERSONS)

Wyszczególnienie Specification		Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total	W tym emeryci Of which retirees
POLSKA.....	2018	1 157,4^{a)b)}	914,4^{b)}
POLAND	2017	1 175,3	918,4
Makroregion Centralny.....		162,9	135,0
Łódzkie		99,4	83,7
Świętokrzyskie		63,5	51,3
Makroregion Południowy.....		130,8	95,1
Małopolskie		96,0	66,7
Śląskie		34,8	28,4
Makroregion Wschodni.....		302,0	240,6
Lubelskie		149,5	118,5
Podkarpackie		68,9	53,2
Podlaskie		83,6	68,9
Makroregion Północno-zachodni.....		159,1	122,3
Lubuskie		16,4	12,4
Wielkopolskie		117,4	90,2
Zachodniopomorskie		25,3	19,7
Makroregion Południowo-zachodni.....		68,2	55,1
Dolnośląskie		44,1	34,4
Opolskie		24,1	20,7
Makroregion Północny.....		155,9	119,5
Kujawsko-pomorskie		76,7	60,0
Pomorskie		36,9	27,3
Warmińsko-mazurskie		42,3	32,2
Makroregion Województwo Mazowieckie.....		177,7	145,7
Mazowieckie		177,7	145,7

a) Łącznie ze 109 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (159 osób), MS (83 osoby), MSWiA (767 osób).

a) Including 109 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (159 persons), the MJ (83 persons), the MIA (767 persons).

TABL.9. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem Retirees and pensioners in total	W tym emeryci Of which retirees	Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy Receiving disability pensions	Otrzymujący renty rodzinne Receiving survivors pensions
W tys. osób In thousand persons				
POLSKA 2018	1 157,4^{a)b)}	914,4^{b)}	199,7	43,2
POLAND..... 2017	1 175,3	918,4	212,4	44,3
Makroregion Centralny	162,9	135,0	21,8	6,1
Makroregion Południowy.....	130,8	95,1	31,0	4,6
Makroregion Wschodni	302,0	240,6	50,8	10,6
Makroregion Północno-zachodni	159,1	122,3	30,5	6,3
Makroregion Południowo-zachodni	68,2	55,1	10,6	2,5
Makroregion Północny	155,9	119,5	30,2	6,2
Maroregion Województwo Mazowieckie	177,7	145,7	24,8	7,1
2017 = 100				
POLSKA 2018	98,5	99,6	94,0	97,5
POLAND.....				
Makroregion Centralny	98,6	99,7	93,4	96,1
Makroregion Południowy.....	98,0	98,9	95,2	98,9
Makroregion Wschodni	97,8	98,5	94,4	97,7
Makroregion Północno-zachodni	99,2	100,8	93,7	97,8
Makroregion Południowo-zachodni	98,0	99,2	92,7	95,9
Makroregion Północny	99,2	100,8	93,5	97,1
Maroregion Województwo Mazowieckie	98,9	99,8	93,8	98,1

a) Łącznie ze 109 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ. b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (159 osób), MS (83 osoby), MSWiA (767 osób).

a) Including 109 persons receiving GBRZ benefit. b) Including beneficiaries from the MND (159 persons), the MJ (83 persons), the MIA (767 persons).

TABL.10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
 MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie Specification	Resorty ogółem Ministries total	MON MND	MS MJ	MSWiA ^{a)} MIA ^{a)}
W osobach In persons				
Emeryci i renciści ogółem..... 2018	399 958	161 922	32 920	205 116
Retirees and pensioners in total..... 2017	401 657	162 726	32 437	206 494
w tym emeryci.....	290 724	109 226	24 704	156 794
of which retirees				
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	27 125	12 812	2 188	12 125
Disability pensions				
Renty rodzinne.....	82 108	39 883	6 028	36 197
Survivors pensions				
2017 = 100				
Emeryci i renciści ogółem.....	99,6	99,5	101,5	99,3
Retirees and pensioners in total				
w tym emeryci.....	101,8	99,9	102,2	103,1
of which retirees				
Renty z tytułu niezdolności do pracy.....	87,9	95,5	99,0	79,6
Disability pensions				
Renty rodzinne.....	96,4	99,8	99,4	92,4
Survivors pensions				

a) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało 217 osób, a kwota wypłat w 2018 r. wyniosła 4 416 738 zł.

a) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pensions, to 217 persons; amount of payments in 2018 was 4 416 738 PLN.

TABL. 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW^{a)} W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION^{a)} IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Emeryci i renciści ogółem w tys. osób Retirees and pensioners in thousand persons
Emeryci razem^{b)}	5 914,8
Total retirees ^{b)}	
w tym z ZUS	5 624,1
of which paid of SII	
W tym :	
Okresowe emerytury kapitałowe	240,5
Annuity retirement pensions	
pracownicy kolejowi ^{c)}	86,4
railway employees ^{c)}	
górnicy	203,8
miners	
nauczyciele	246,9
teachers	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	63,7
self-employed persons	
kombatanci	0,2
combatants	
Renciści z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)d)}	806,6
Pensioners receiving disability pensions ^{b)d)}	
w tym z ZUS	779,5
of which paid of SII	
pracownicy kolejowi ^{c)}	11,6
railway employees ^{c)}	
górnicy	24,4
miners	
nauczyciele	30,4
teachers	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	35,6
self-employed persons	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	29,2
war and military invalids, repression victims	
Osoby otrzymujące renty rodzinne razem^{b)d)}	1 320,2
Persons receiving survivors pensions total ^{b)d)}	
w tym z ZUS	1 238,1
of which paid of SII	
pracownicy kolejowi ^{c)}	59
railway employees ^{c)}	
górnicy	88
miners	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	31,8
self-employed persons	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	19,5
war and military invalids, repression victims	

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach tzw. „starych” zasad. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA i MS.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirement pensions financed from budgets of these entities.

TABL. 12. EMERYCI I RENCIŚCI JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2000 I 2018 ROKU

RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS IN 2000 AND 2018 (IN PERSONS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION)

Wyszczególnienie Specification	2000		2018	
	emeryci i renciści retirees and pensioners	% populacji mieszkańców % of total population	emeryci i renciści retirees and pensioners	% populacji mieszkańców % of total population
POLSKA^{a)}	9 412 432	24,4	9 198 956	23,9
POLAND ^{a)}				
Dolnośląskie	694 938	23,4	672 612	23,2
Kujawsko-pomorskie	476 282	22,7	478 284	23,0
Lubelskie	601 868	27,0	521 232	24,6
Lubuskie	239 366	23,4	224 507	22,1
Łódzkie	689 494	26,1	632 561	25,6
Małopolskie	816 317	25,2	739 126	21,8
Mazowieckie	1 181 427	23,3	1 174 667	21,8
Opolskie	217 972	20,1	205 686	20,8
Podkarpackie	510 864	24,0	462 754	21,7
Podlaskie	291 395	23,9	268 673	22,7
Pomorskie	443 421	20,2	470 463	20,2
Śląskie	1 140 231	23,5	1 179 798	26,0
Świętokrzyskie	336 268	25,4	311 121	25,0
Warmińsko-mazurskie	306 595	20,9	303 364	21,2
Wielkopolskie	797 799	23,7	779 430	22,3
Zachodniopomorskie	357 210	20,6	373 600	21,9

a) Łącznie z emerytami i rencistami, którzy otrzymują świadczenia MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w podziale na województwa

a) Including retirees and pensioners receiving benefits from the MND, the MI as well as the MJ, not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL.13. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31grudnia
PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY SEX AND AGE
As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2018	5 726 074	2 287 295	3 438 779
TOTAL..... 2017	5 493 796	2 212 183	3 281 613
54 lata i mniej ..... years and less	41 768	41 613	155
55-59.....	72 588	45 358	27 230
60-64.....	1 192 660	165 129	1 027 531
65-69.....	1 838 687	825 202	1 013 485
70-74	1 127 351	528 651	598 700
75-79.....	650 877	311 448	339 429
80 lat i więcej..... years and more	802 143	369 894	432 249
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2018	753 123	505 013	248 110
TOTAL..... 2017	814 244	543 809	270 435
29 lat i mniej ..... years and less	2 852	2 050	802
30-39.....	26 083	16 420	9 663
40-49.....	93 591	54 695	38 896
50-54.....	91 702	52 358	39 344
55-59.....	174 928	99 798	75 130
60-64.....	197 404	178 346	19 058
65 lat i więcej..... years and more	166 563	101 346	65 217

TABL.14. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOSCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ KASĘ ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG PŁCI I WIEKU^{a)}

Stan w dniu 31grudnia
 PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM
 THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY SEX AND AGE^{a)}
 As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
EMERYCI RETIREEES			
OGÓŁEM 2018	900 045	272 651	627 394
TOTAL..... 2017	920 710	273 371	647 339
55-59.....	28 638	—	28 638
60-64.....	126 759	34 206	92 553
65-69.....	173 501	72 772	100 729
70-74	148 019	52 833	95 186
75-79.....	126 348	39 583	86 765
80 lat i więcej..... years and more	296 780	73 257	223 523
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2018	196 947	104 145	92 802
TOTAL..... 2017	205 670	108 865	96 805
29 lat i mniej	340	245	95
years and less			
30-39.....	3 971	2 217	1 754
40-49.....	20 024	9 779	10 245
50-54.....	24 450	11 707	12 743
55-59.....	48 760	24 545	24 215
60-64.....	58 202	38 180	20 022
65 lat i więcej..... years and more	41 200	17 472	23 728

a) Bez świadczeniobiorców MON, MSWiA i MS.

a) Not included beneficiaries from the MND, the MIA and the MJ.

**TABL.15. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURĘ^{a)} I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31grudnia

PERSONS RECEIVING RETIREMENT^{a)} AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE BY SEX AND AGE

As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
EMERYCI RETIREEES			
OGÓŁEM 2018	110 000	109 839	161
TOTAL..... 2017	110 369	110 237	132
39 lat i mniej ..... years and less	561	556	5
40-44.....	3 734	3 724	10
45-49.....	9 451	9 434	17
50-54.....	11 997	11 951	46
55-59.....	13 334	13 287	47
60-64.....	17 338	17 325	13
65-69.....	19 074	19 065	9
70-74.....	16 065	16 060	5
75-79.....	8 353	8 351	2
80 lat i więcej..... years and more	10 093	10 086	7
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2018	12 528	12 495	33
TOTAL..... 2017	13 253	13 226	27
29 lat i mniej ..... years and less	11	10	1
30-39.....	238	227	11
40-49.....	542	530	12
50-54.....	521	519	2
55-59.....	645	640	5
60-64.....	1 044	1 042	2
65 lat i więcej..... years and more	9 527	9 527	–

a) Liczba obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) The number also consists of beneficiaries, who have retirement pension fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.

**TABL.16. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31grudnia

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE
MINISTRY OF JUSTICE BY SEX AND AGE

As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
EMERYCI RETIREEES			
OGÓŁEM 2018	24 831	21 179	3 652
TOTAL..... 2017	24 352	20 766	3 586
39 lat i mniej ..... years and less	108	103	5
40-44.....	835	772	63
45-49.....	2 348	2 154	194
50-54.....	4 085	3 759	326
55-59.....	4 488	3 890	598
60-64.....	3 948	3 290	658
65-69.....	3 417	2 715	702
70-74.....	2 541	2 125	416
75 lat i więcej..... years and more	3 061	2 371	690
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2018	2 201	1 798	403
TOTAL..... 2017	2 181	1 784	397
29 lat i mniej ..... years and less	7	6	1
30-39.....	94	77	17
40-49.....	317	273	44
50-54.....	268	243	25
55-59.....	333	290	43
60-64.....	290	234	56
65 lat i więcej..... years and less	892	675	217

**TABL.17. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31grudnia
PERSONS RECEIVING RETERIMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM
THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION BY SEX AND AGE
As of 31st December

WIEK AGE	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
EMERYCI RETIREEES			
OGÓŁEM 2018	157 200	140 928	16 272
TOTAL..... 2017	155 738	139 583	16 155
39 lat i mniej ..... years and less	617	565	52
40-44.....	5 038	4 780	258
45-49.....	15 800	15 204	596
50-54.....	24 816	23 795	1 021
55-59.....	26 641	24 623	2 018
60-64.....	25 568	22 037	3 531
65-69.....	22 641	19 274	3 367
70-74.....	16 669	14 771	1 898
75-79.....	8 319	7 074	1 245
80 lat i więcej..... years and more	11 091	8 805	2 286
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2018	12 054	10 430	1 624
TOTAL..... 2017	12 034	10 396	1 638
29 lat i mniej ..... years and more	34	33	1
30-39.....	332	298	34
40-49.....	1 723	1 596	127
50-54.....	1 467	1 413	54
55-59.....	1 744	1 621	123
60-64.....	1 860	1 652	208
65 lat i więcej..... years and more	4 894	3 817	1 077

**CZĘŚĆ II. EMERYTURY, RENTY I ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE
PART II. RETIREMENT AND OTHER PENSIONS, NON-INSURANCE BENEFITS**

TABL. 18. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH

Wyszczególnienie Specification	GROSS ^{b)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS BY INSTITUTIONS									
	2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2017	2016=100	2018	2017=100
	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %	w mln zł in million PLN	w % in %
POLSKA	120 666	102,2	170 879	105,5	205 804	103,1	216 015	102,8	231 450	107,1
POLAND										
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	105 704	102,9	155 131	106,0	188 773	103,2	199 091	103,1	214 410	107,7
Non-agricultural social security system										
w tym: of which:										
ZUS ^{b)}	97 179,9 ^{c)}	102,9	142 840,8	105,9	172 908,8	103,3	182 993,5	103,3	198 221,1	108,3
SIP ^{b)}										
MON	4 006,1 ^{c)}	102,3	5 288,0	106,0	6 389,8	100,9	6 438,9	100,8	6 643,2	103,2
MND										
MSWIA	3 919,2 ^{c)}	102,7	6 047,5	107,0	8 157,3	102,6	8 290,3	100,1	8 113,1	97,9
MIA										
MS	598,6	103,3	954,8	111,0	1 316,8	102,6	1 367,8	101,9	1 432,5	104,7
MJ										
KRUS	14 962	97,7	15 748	101,0	17 031	102,3	16 924	99,8	17 040	100,7
ASIF										

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt 5, str. 29 b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWIA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWIA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa. c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty.

a) See methodological notes, point 5, p.32 b) Including accident pensions financed from SIF, paid from the MND, the MIA, and the MU simultaneously to retirement pensions paid from the MND, the MIA, and the MU not included by ministries. c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

TABL. 19. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.

GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem Retirement and other pensions in total		W tym emerytury Of which retirement pensions	
	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
POLSKA^{b)c)d)}	198 221 065,8	108,3	152 336 394,0	111,2
POLAND ^{b)c)d)}				
Województwa razem^{e)}	198 219 532,5	108,3	152 336 394,0	111,2
Voivodships total ^{e)}				
Dolnośląskie	16 502 472,9	108,3	12 820 807,6	111,3
Kujawsko-pomorskie	9 640 190,6	108,6	7 220 913,0	112,0
Lubelskie	8 714 721,7	109,0	6 638 271,5	112,6
Lubuskie	4 990 868,9	109,3	3 770 798,8	113,2
Łódzkie	12 886 913,1	108,8	10 339 529,0	111,4
Małopolskie	16 380 735,9	108,0	12 449 079,1	111,0
Mazowieckie	26 789 394,2	109,3	21 886 096,7	111,6
Opolskie	4 597 290,0	108,3	3 619 323,7	110,8
Podkarpackie	8 977 905,6	108,6	6 867 526,4	111,7
Podlaskie	4 374 647,7	110,1	3 497 646,8	113,0
Pomorskie	11 102 828,5	108,7	8 510 548,3	111,9
Śląskie	36 038 518,1	106,3	26 563 536,3	108,4
Świętokrzyskie	5 775 412,8	108,2	4 462 758,5	110,9
Warmińsko-mazurskie	6 153 473,3	109,0	4 659 762,9	113,0
Wielkopolskie	16 598 335,6	109,0	12 294 911,3	112,9
Zachodniopomorskie	8 695 823,7	108,8	6 764 884,2	112,0

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z kwotą okresowej emerytury kapitałowej ze środków zgromadzonych w OFE. e) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pension from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Including annuity retirement pension from the means gathered in the Open Pension Fund. e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

**TABL. 20. RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.**

GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS
IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne Survivors pensions	
	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
POLSKA^{b)c)}	16 483 473,0	94,2	29 371 198,8	103,0
POLAND ^{b)c)}				
Województwa razem^{d)}	16 481 939,7	94,2	29 371 198,8	103,0
Voivodships total ^{d)}				
Dolnośląskie	1 332 238,8	93,6	2 349 426,5	102,5
Kujawsko-pomorskie	932 941,2	93,9	1 486 336,3	103,1
Lubelskie	953 462,8	94,0	1 122 987,5	103,4
Lubuskie	560 995,9	94,8	659 074,2	102,3
Łódzkie	834 481,2	92,9	1 712 902,9	102,8
Małopolskie	1 475 863,3	94,1	2 455 793,5	103,1
Mazowieckie	1 622 285,1	93,8	3 281 012,4	103,4
Opolskie	244 127,1	92,7	733 839,2	102,9
Podkarpackie	805 099,7	94,2	1 305 279,5	103,1
Podlaskie	343 589,0	95,7	533 411,9	102,8
Pomorskie	884 967,9	93,4	1 707 312,3	103,0
Śląskie	3 018 201,3	96,0	6 456 780,6	103,1
Świętokrzyskie	431 581,8	94,0	881 072,5	102,9
Warmińsko-mazurskie	611 191,3	92,1	882 519,1	102,8
Wielkopolskie	1 722 619,1	94,4	2 580 805,2	103,1
Zachodniopomorskie	708 294,2	92,9	1 222 645,2	102,8

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, s. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

**TABL. 21. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)} W 2018 R.
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL
INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)} IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement and other pensions in total ^{d)e)}		W tym emerytury Of which retirement pensions	
	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
POLSKA..... POLAND	17 039 776,8	100,7	13632112,5^{f)}	101,2
Dolnośląskie	686 676,1	99,3	551 426,1	100,1
Kujawsko-pomorskie	1 136 278,8	101,9	893 038,5	103,0
Lubelskie	2 205 184,9	100,1	1 767 104,5	100,8
Lubuskie	268 192,0	97,9	212 461,2	97,8
Łódzkie	11 450 398,6	799,6	1 221 668,7	101,8
Małopolskie	1 372 050,8	100,9	981 539,7	101,2
Mazowieckie	2 554 796,1	101,3	2 108 034,6	101,8
Opolskie	368 687,0	99,9	319 513,8	100,1
Podkarpackie	994 645,0	99,2	780 901,9	99,3
Podlaskie	1 215 037,7	100,8	1 005 718,9	100,9
Pomorskie	547 910,4	101,3	412 116,4	102,5
Śląskie	587 163,5	97,8	501 428,6	97,8
Świętokrzyskie	914 725,9	100,0	751 315,7	101,2
Warmińsko-mazurskie	633 287,1	100,6	487 130,9	101,4
Wielkopolskie	1 699 055,3	102,1	1 321 385,5	103,2
Zachodniopomorskie	392 436,9	99,7	311 322,3	100,4

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 2 i 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami w kwocie 658,2 tys. zł. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny w kwocie 108,8 tys. zł. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z: MON (1 160,8 tys. zł), MS (518,5 tys. zł), MSWiA (4 977,6 tys. zł).

a) See methodological notes, point 2 and 5, p. 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social insurance for farmers but without deductions not transmitted. d) Including amount of 658,2 thous. zł GBRZ benefits. e) Including amount of 108,8 thousand PLN cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits paid from: the MND (1 160,8 thousand PLN), the MIA (4 977,6 thousand PLN), and the MJ (518,5 thousand PLN).

**TABL. 22. RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO
WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)} W 2018 R.**
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND
BY VOIVODSHIPS^{b)} IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions		Renty rodzinne ^{c)} Survivors pensions ^{c)}	
	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
POLSKA ..... POLAND	2 631 427,0	97,0	775 520,5	104,1
Dolnośląskie	106 461,1	94,7	28 735,8	101,2
Kujawsko-pomorskie	191 585,9	96,7	51 637,9	102,9
Lubelskie	342 311,5	95,8	95 724,0	104,1
Lubuskie	44 713,8	97,0	10 982,4	102,7
Łódzkie	159 511,0	96,3	69 192,9	103,5
Małopolskie	331 497,2	99,2	58 914,0	105,4
Mazowieckie	324 363,4	96,8	122 388,5	104,3
Opolskie	35 058,2	97,1	14 100,9	102,1
Podkarpackie	171 823,0	97,7	41 893,1	105,1
Podlaskie	153 324,4	98,8	55 960,4	104,2
Pomorskie	105 603,4	95,9	30 190,6	105,4
Śląskie	67 893,0	96,3	17 547,4	103,0
Świętokrzyskie	128 876,6	97,3	41 769,1	104,0
Warmińsko-mazurskie	108 958,9	96,2	37 197,3	104,2
Wielkopolskie	297 662,4	96,8	79 965,7	105,1
Zachodniopomorskie	61 783,2	95,8	19 320,5	102,5

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 2 i 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).
c) Łącznie z rentami socjalnymi w kwocie 114 434,9 tys. zł.

a) See methodological notes, point 2 and 5, p.32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including social pensions in the amount of 114 434,9 thousand PLN.

**TABL.23. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ,
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE,
THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie Specification	Resorty ogółem Ministries total	MON MND	MS MJ	MSWiA ^{b)c)} MIA ^{b)c)}
w zł in PLN				
Emerytury i renty ogółem..... 2018	16 188 816 727	6 643 194 583	1 432 500 990	8 113 121 154
Retirement and other pensions in total 2017	16 097 030 491	6 438 925 758	1 367 820 345	8 290 284 388
W tym emerytury	12 528 962 593	4 746 333 931	1 163 773 325	6 618 855 337
Of which retirement pensions				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	972 409 569	494 770 146	76 906 290	400 733 133
Disability pensions				
Renty rodzinne	2 687 444 566	1 402 090 507	191 821 375	1 093 532 684
Survivors pensions				
2017 = 100				
Emerytury i renty ogółem..... 2018	100,6	103,2	104,7	97,9
Retirement and other pensions in total				
W tym emerytury	102,8	103,9	106,3	101,5
Of which retirement pensions				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	87,9	97,7	101,7	76,4
Disability pensions				
Renty rodzinne	95,9	102,8	97,2	88,1
Survivors pensions				

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Kwoty świadczeń z dodatkami pielęgnacyjnymi i dodatkami dla sierot zupełnych.

c) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało w 2018 r. 217 osób na kwotę 4 416 738 zł.

a) See methodological notes, point 5, p.32. b) Including nursing supplement and supplement for double orphans. c) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pension, to 217 persons; amount of payments in 2018 was 4 416 738 PLN

TABL.24. LICZBA EMERYTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W LATACH 2000-2011^{b)}
NUMBER OF RETIREES FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY BENEFIT AMOUNT IN 2000-2011^{b)}

Wysokość świadczeń brutto w zł Gross benefit amount in PLN	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. osób in thousand persons							
OGÓŁEM TOTAL	3 365,70	3 913,10	4 344,20	4 509,50	4 670,80	4 952,50	5 000,50	4 979,10
500,00 i mniej 500,00 and less	202,0	11,7	13,0	13,8	8,2	4,9	3,7	3,2
500,01 – 600,00	263,4	179,0	208,3	198,4	10,8	24,8	22,4	20,3
600,01 – 700,00	396,3	144,8	143,4	130,8	228,9	170,9	24,0	28,9
700,01 – 800,00	471,8	319,5	330,2	316,8	219,5	104,0	205,8	176,3
800,01 – 1000,00	823,9	797,5	748	741,6	575,1	524,9	426,5	363,0
1000,01 – 1200,00	515,0	785,2	816,7	849,9	808,0	728,0	631,4	545,6
1200,01 – 1400,00	270,1	567,8	658,6	699,7	774,3	798,3	758,0	694,2
1400,01 – 1600,00	140,5	363,9	452,5	489,5	599,6	678,6	692,8	680,0
1600,01 – 1800,00	94,2	219,3	291,6	322,2	420,4	520,0	561,3	578,0
1800,01 – 2000,00	84,1	140,9	186,4	202,9	281,6	376,4	425,9	457,4
2000,01 – 2200,00	59,6	101,8	123,8	135,3	186,9	260,3	309,8	344,2
2200,01 – 2400,00	31,3	86,0	93,9	103,7	124,4	173,7	216,7	248,4
2400,01 – 2600,00	10,2	74,3	82,5	88,2	97,7	127,1	153	177,1
2600,01 i więcej 2600,01 and more	3,3	121,4	195,3	216,7	335,4	460,6	569,2	662,5

a) Bez byłych żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 czerwca 2002 – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej. b) W 2000 r. - stan z czerwca, w 2005 r. - stan z kwietnia, w pozostałych latach - stan z marca.

a) Excluding former professional soldiers as well as functionaries of the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (till 28th of June 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff.

b) In 2000 - as of June, in 2005 - as of April, besides – as of March.

TABL.25. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)}
WEDŁUG PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2018 R.
NUMBER OF RETIREES AND OTHER PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE
INSTITUTION^{a)} BY SEX AND BENEFIT AMOUNT IN MARCH OF 2018

Wysokość świadczeń brutto w zł Gross benefit amount in PLN	Emeryci ^{b)} Retirees ^{b)}			Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy Receiving disability pensions			Otrzymujący renty rodzinne Receiving survivors pensions	
	w tys. osób in thousand persons	w % in %	kobiety w tys. women in thousands	w tys. osób in thousand persons	w % in %	kobiety w tys. women in thousands	w tys. osób in thousand persons	w % in %
OGÓŁEM TOTAL	5 572,0	100,0	3 332,0	797,5	100,0	264,6	1 241,1	100,0
500,00 i mniej 500,00 and less	20,1	0,4	14,7	–	–	–	–	–
500,01 – 700,00	47,3	0,8	41,1	–	–	–	–	–
700,01 – 900,00	107,7	1,9	96,8	134,5	16,9	60,1	–	–
900,01 – 1000,00	49,6	0,9	42,6	47,3	5,9	14,2	–	–
1000,01 – 1200,00	309,4	5,6	274,1	155,0	19,4	57,6	146,7	11,8
1200,01 – 1400,00	495,2	8,9	420,0	114,2	14,3	36,1	140,3	11,3
1400,01 – 1600,00	549,0	9,9	457,8	61,1	7,7	13,4	151,9	12,2
1600,01 – 1800,00	614,2	11,0	480,3	42,8	5,4	9,0	163,9	13,2
1800,01 – 2000,00	580,0	10,4	400,8	35,0	4,4	7,3	163,6	13,2
2000,01 – 2200,00	509,2	9,1	296,6	26,9	3,4	7,4	118,6	9,6
2200,01 – 2400,00	430,7	7,7	212,7	21,7	2,7	6,8	87,8	7,1
2400,01 – 2600,00	351,7	6,3	151,3	18,9	2,4	6,5	62,7	5,1
2600,01 – 2800,00	280,5	5,0	108,2	20,2	2,5	8,7	46,4	3,7
2800,01 – 3000,00	221,5	4,0	78,0	18,2	2,3	7,8	36,3	2,9
3000,01 – 3200,00	175,6	3,2	58,3	15,8	2,0	6,0	31,0	2,5
3200,01 – 3400,00	141,0	2,5	43,9	15,0	1,9	5,9	25,1	2,0
3400,01 – 3600,00	117,7	2,1	33,6	12,1	1,5	5,1	21,8	1,8
3600,01 – 3800,00	97,3	1,7	26,4	10,4	1,3	3,7	15,4	1,2
3800,01 – 4000,00	84,5	1,5	21,2	7,8	1,0	2,5	11,8	0,9
4000,01 – 4500,00	159,4	2,9	34,3	12,6	1,6	3,2	12,1	1,0
4500,01 – 5000,00	99,7	1,8	19,8	8,9	1,1	1,6	3,4	0,3
5000 i więcej 5000 and more	130,8	2,3	19,3	19,3	2,4	1,6	2,3	0,2

a) bez osób posiadających prawo do świadczenia rolniczego b) Łącznie z okresowymi emeryturami kapitalowymi finansowanymi z FUS, bez emerytur pomostowych

a) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits. b) Including an amount of periodic pensions financed from the Social Insurance Fund (FUS), excluding the bridge benefits.

TABL. 26. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH

Wyszczególnienie Specification		MONTHLY AVERAGE GROSS ^{b)} RETIREMENT AND OTHER PENSION BY INSTITUTIONS									
		2005	2004=100	2010	2009=100	2015	2014=100	2017	2016=100	2018	2017=100
		w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %	w zł in PLN	w % in %
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych.....		1 170,74	102,6	1 642,90	106,5	2 049,26	102,9	2 138,03	102,5	2 221,90	103,9
Non-agricultural social security system											
w tym: of which:											
ZUS ^{b)}		1 127,23 ^{c)}	102,8	1 588,95	106,5	1 980,96	103,0	2 072,44	102,7	2 161,65	104,3
SI ^(p)		2 177,90 ^{c)}	97,9	2 745,24	105,6	3 229,08	101,7	3 297,43	101,2	3 418,94	103,7
MON		2 009,61 ^{c)}	101,9	2 673,74	104,6	3 302,53	102,2	3 345,65	99,9	3 296,14	98,5
MND											
MSWiA		2 080,7	101,1	2 802,12	107,5	3 434,15	102,0	3 514,03	101,1	3 626,17	103,2
MIA											
MS											
MJ											
KRUS		758,11	101,5	954,68	104,8	1 179,63	103,0	1 200,00	101,5	1 226,85	102,2
ASiF											

a) Październikowy metodologiczny, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa. c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

TABL. 27. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Emerytura i renta ogółem Retirement and other pension in total		W tym emerytura Of which retirement pension	
	w zł in PLN	2017 = 100	w zł in PLN	2017 = 100
POLSKA ^{b)c)d)}	2 161,65	104,3	2 257,66	103,4
POLAND ^{b)c)d)}				
Województwa razem ^{e)}	2 161,67	104,3	2 257,66	103,4
Voivodships total ^{e)}				
Dolnośląskie	2 188,10	104,2	2 259,61	103,5
Kujawsko-pomorskie	2 000,37	104,7	2 117,35	103,7
Lubelskie	1 953,74	104,4	2 051,90	103,3
Lubuskie	1 998,41	104,9	2 086,04	104,0
Łódzkie	2 014,36	104,5	2 106,41	103,8
Małopolskie	2 122,42	104,6	2 208,38	103,8
Mazowieckie	2 239,18	104,6	2 352,61	103,8
Opolskie	2 109,41	104,7	2 188,62	104,3
Podkarpackie	1 899,49	104,8	2 007,56	104,2
Podlaskie	1 969,40	104,2	2 045,62	103,5
Pomorskie	2 133,79	104,4	2 226,95	103,6
Śląskie	2 622,91	103,6	2 716,51	102,7
Świętokrzyskie	1 943,25	104,1	2 035,63	103,2
Warmińsko-mazurskie	1 964,46	104,5	2 071,51	103,4
Wielkopolskie	2 089,24	104,9	2 210,86	103,9
Zachodniopomorskie	2 080,59	104,3	2 164,51	103,3

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z okresową emeryturą kapitałową. e) Przeprowadzenie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pension from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Including temporary capital retirement pension from the means gathered in the OPF.

e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 28. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2018 R.

MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension		Renta rodzinna Survivors pension	
	w zł in PLN	2017 = 100	w zł in PLN	2017 = 100
POLSKA ^{b)c)}	1 762,26	105,8	1 976,97	104,2
POLAND ^{b)c)}				
Województwa razem ^{d)}	1 762,34	105,8	1 976,97	104,2
Voivodships total ^{d)}				
Dolnośląskie	1 882,13	105,8	2 025,03	104,1
Kujawsko-pomorskie	1 577,04	105,4	1 818,67	104,2
Lubelskie	1 652,58	106,1	1 731,95	104,3
Lubuskie	1 728,11	106,3	1 804,91	104,2
Łódzkie	1 516,81	104,9	1 824,64	104,4
Małopolskie	1 836,94	106,6	1 922,61	104,2
Mazowieckie	1 647,64	105,0	1 957,15	104,5
Opolskie	1 720,54	104,6	1 911,90	104,2
Podkarpackie	1 496,50	105,1	1 700,33	103,9
Podlaskie	1 637,48	104,3	1 768,23	104,5
Pomorskie	1 750,67	105,3	1 948,52	104,2
Śląskie	2 253,54	106,4	2 462,52	103,9
Świętokrzyskie	1 572,87	106,2	1 743,59	104,1
Warmińsko-mazurskie	1 605,42	105,1	1 757,15	104,2
Wielkopolskie	1 700,60	106,0	1 883,00	104,2
Zachodniopomorskie	1 725,39	106,1	1 899,61	104,3

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, s. 29. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Przeprowadzenie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit. c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships. d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL.29. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)} (W ZŁ)
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{b)} (IN PLN)

Wyszczególnienie Specification		Emerytura i renta ogółem Retirement and other pension in total	W tym emerytura Of which retirement pension
POLSKA ^{c)d)}	2018	2 161,65	2 257,66
POLAND ^{c)d)}	2017	2 072,44	2 182,45
Makroregion Centralny		1 991,81	2 084,56
Łódzkie		2 014,36	2 106,41
Świętokrzyskie		1 943,25	2 035,63
Makroregion Południowy		2 442,89	2 530,70
Małopolskie		2 122,42	2 208,38
Śląskie		2 622,91	2 716,51
Makroregion Wschodni		1 934,31	2 032,48
Lubelskie		1 953,74	2 051,90
Podkarpackie		1 899,49	2 007,56
Podlaskie		1 969,40	2 045,62
Makroregion Północno-zachodni		2 071,25	2 175,55
Lubuskie		1 998,41	2 086,04
Wielkopolskie		2 089,24	2 210,86
Zachodniopomorskie		2 080,59	2 164,51
Makroregion Południowo-zachodni		2 170,46	2 243,59
Dolnośląskie		2 188,10	2 259,61
Opolskie		2 109,41	2 188,62
Makroregion Północny		2 044,59	2 150,65
Kujawsko-pomorskie		2 000,37	2 117,35
Pomorskie		2 133,79	2 226,95
Warmińsko-mazurskie		1 964,46	2 071,51
Makroregion Województwo Mazowieckie		2 239,18	2 352,61
Mazowieckie.....		2 239,18	2 352,61

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5 str. 29. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See methodological notes, point 5. p. 32. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension, c) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL.30. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)}**
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL
INSURANCE INSTITUTION BY MACROREGIONS^{b)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytura i renta ogółem Retirement and other pension in total	W tym emerytura Of which retirement pension	Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	Renta rodzinna Survivors pension
W zł In PLN				
POLSKA^{c)d)}	2 161,65	2 257,66	1 762,26	1 976,97
POLAND ^{c)d)}	2 072,44	2 182,45	1 665,34	1 897,54
Makroregion Centralny	1 991,81	2 084,56	1 535,47	1 796,28
Makroregion Południowy.....	2 442,89	2 530,70	2 097,33	2 285,66
Makroregion Wschodni	1 934,31	2 032,48	1 586,80	1 724,18
Makroregion Północno-zachodni	2 071,25	2 175,55	1 711,52	1 875,51
Makroregion Południowo-zachodni	2 170,46	2 243,59	1 855,16	1 996,90
Makroregion Północny	2 044,59	2 150,65	1 643,75	1 856,41
Makroregion Województwo Mazowieckie	2 239,18	2 352,61	1 647,64	1 957,15
2017 = 100				
POLSKA^{c)d)}	104,3	103,4	105,8	104,2
POLAND ^{c)d)}				
Makroregion Centralny	104,4	103,6	105,4	104,3
Makroregion Południowy.....	103,8	103,0	106,6	104,0
Makroregion Wschodni	104,6	103,7	105,4	104,2
Makroregion Północno-zachodni	104,7	103,7	106,1	104,2
Makroregion Południowo-zachodni	104,3	103,7	105,6	104,2
Makroregion Północny	104,5	103,6	105,3	104,2
Makroregion Województwo Mazowieckie	104,6	103,8	105,0	104,5

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5 str. 29. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See methodological notes, point 5. p. 32. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension, c) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 31. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)} W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)} IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Emerytura i renta ogółem ^{d)e)} Retirement and other pension in total ^{d)e)}		W tym emerytura Of which retirement pension	
	w zł in PLN	2017 = 100	w zł in PLN	2017 = 100
POLSKA	1 226,85	102,2	1242,37^{f)}	101,7
POLAND				
Dolnośląskie	1 297,06	101,3	1 337,30	100,6
Kujawsko-pomorskie	1 234,80	102,2	1 241,18	101,7
Lubelskie	1 229,02	102,3	1 242,48	101,9
Lubuskie	1 363,70	101,8	1 423,94	101,0
Łódzkie	1 215,54	102,4	1 216,22	101,9
Małopolskie	1 191,49	102,4	1 226,32	101,6
Mazowieckie	1 198,27	102,4	1 205,36	102,0
Opolskie	1 276,52	102,0	1 285,59	101,5
Podkarpackie	1 203,35	102,2	1 223,70	101,8
Podlaskie	1 211,70	102,7	1 215,77	102,3
Pomorskie	1 239,00	102,3	1 259,36	101,5
Śląskie	1 405,75	101,1	1 469,23	100,5
Świętokrzyskie	1 210,85	102,7	1 220,57	102,1
Warmińsko-mazurskie	1 246,73	102,3	1 259,17	101,7
Wielkopolskie	1 206,31	102,1	1 220,98	101,5
Zachodniopomorskie	1 292,21	101,8	1 316,91	101,1

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 2 i 5, str. 29. b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z MON, MS, MSWiA.

a) See methodological notes, point 2 and 5, p. 32. b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art.25, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

**TABL. 32. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)} W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL
INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)} IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension		Renta rodzinna ^{d)} Survivors pension ^{d)}	
	w zł in PLN	2017 = 100	w zł in PLN	2017 = 100
POLSKA	1 098,11	103,1	1 494,84	106,7
POLAND				
Dolnośląskie	1 099,68	102,4	1 426,59	105,4
Kujawsko-pomorskie	1 128,99	102,8	1 667,30	107,4
Lubelskie	1 104,18	102,5	1 543,89	106,4
Lubuskie	1 113,61	103,5	1 518,16	108,0
Łódzkie	1 103,26	103,3	1 568,04	108,1
Małopolskie	1 074,47	103,8	1 389,71	106,0
Mazowieckie	1 089,16	103,2	1 433,32	106,3
Opolskie	1 131,93	104,0	1 519,17	106,9
Podkarpackie	1 074,60	102,7	1 470,71	106,7
Podlaskie	1 099,92	103,4	1 549,16	107,3
Pomorskie	1 105,39	103,5	1 552,86	105,9
Śląskie	1 079,40	103,0	1 364,39	106,0
Świętokrzyskie	1 101,24	104,1	1 447,75	107,5
Warmińsko-mazurskie	1 117,30	103,0	1 577,96	107,4
Wielkopolskie	1 102,43	103,0	1 424,25	107,0
Zachodniopomorskie	1 113,43	103,5	1 640,53	105,3

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25 ust 4 w związku z art.25 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z rentami socjalnymi.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art.25 , paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including social pensions.

**TABL.33. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)c)} (W ZŁ)
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS^{b)c)} (IN PLN)**

Wyszczególnienie Specification		Emerytura i renta ogółem ^{d)e)} Retirement and other pension in total ^{d)e)}	W tym emerytura Of which retirement pension
POLSKA	2018	1 226,85	1 242,37^{f)}
POLAND	2017	1 200,00	1 221,69
Makroregion Centralny.....		1 213,72	1 217,87
Łódzkie		1 215,54	1 216,22
Świętokrzyskie		1 210,85	1 220,57
Makroregion Południowy.....		1 248,52	1 298,94
Małopolskie		1 191,49	1 226,32
Śląskie		1 405,75	1 469,23
Makroregion Wschodni.....		1 218,38	1 230,68
Lubelskie		1 229,02	1 242,48
Podkarpackie		1 203,35	1 223,70
Podlaskie		1 211,70	1 215,77
Makroregion Północno-zachodni.....		1 236,19	1 257,06
Lubuskie		1 363,70	1 423,94
Wielkopolskie		1 206,31	1 220,98
Zachodniopomorskie		1 292,21	1 316,91
Makroregion Południowo-zachodni.....		1 289,81	1 317,86
Dolnośląskie		1 297,06	1 337,30
Opolskie		1 276,52	1 285,59
Makroregion Północny.....		1 239,03	1 250,19
Kujawsko-pomorskie		1 234,80	1 241,18
Pomorskie		1 239,00	1 259,36
Warmińsko-mazurskie		1 246,73	1 259,17
Makroregion Województwo Mazowieckie.....		1 198,27	1 205,36
Mazowieckie.....		1 198,27	1 205,36

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25, ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWIA.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 25, paragraph 4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted. d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

**TABL.34. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG MAKROREGIONÓW^{b)c)}**
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY MACROREGIONS^{b)c)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytura i renta ogółem ^{d)e)} Retirement and other pension in total ^{d)e)}	W tym emerytura Of which retirement pension	Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	Renta rodzinna ^{f)} Survivors pension ^{f)}
W zł In PLN				
POLSKA 2018	1 226,85	1242,37^{g)}	1 098,11	1 494,84
POLAND 2017	1 200,00	1 221,69	1 064,74	1 400,76
Makroregion Centralny	1 213,72	1 217,87	1 102,40	1 520,61
Makroregion Południowy.....	1 248,52	1 298,94	1 075,29	1 383,67
Makroregion Wschodni	1 218,38	1 230,68	1 095,45	1 528,90
Makroregion Północno-zachodni	1 236,19	1 257,06	1 105,35	1 467,20
Makroregion Południowo-zachodni	1 289,81	1 317,86	1 107,45	1 455,25
Makroregion Północny	1 239,03	1 250,19	1 119,64	1 608,89
Makroregion Województwo Mazowieckie	1 198,27	1 205,36	1 089,14	1 433,25
2017 = 100				
POLSKA	102,2	101,7	103,1	106,7
POLAND				
Makroregion Centralny	102,5	102,0	103,6	107,8
Makroregion Południowy.....	102,0	101,1	103,6	106,0
Makroregion Wschodni	102,4	102,0	102,8	106,7
Makroregion Północno-zachodni	102,0	101,3	103,1	106,7
Makroregion Południowo-zachodni	101,5	100,9	102,8	105,8
Makroregion Północny	102,2	101,6	103,0	107,0
Makroregion Województwo Mazowieckie	102,4	102,0	103,2	106,3

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust.4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny.

f) Łącznie z rentami socjalnymi. g) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWiA.

a) See methodological notes, point 5, p.32. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including social pensions.

g) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

TABL.35. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie Specification		MON MND	MS MJ	MSWiA ^{a)} MIA ^{a)}
W zł W PLN				
Emerytura i renta ogółem.....	2018	3 418,94	3 626,17	3 296,14
Retirement and other pension in total	2017	3 297,43	3 514,03	3 345,65
W tym emerytura		3 621,17	3 925,74	3 517,80
Of which retirement pension				
Renta z tytułu niezdolności do pracy		3 218,04	2 929,32	2 754,26
Disability pension				
Renta rodzinna		2 929,62	2 651,52	2 517,53
Survivors pension				
2017 = 100				
Emerytura i renta ogółem		103,7	103,2	98,5
Retirement and other pensions in total				
W tym emerytura		104,0	104,0	98,4
Of which retirement pension				
Renta z tytułu niezdolności do pracy		102,3	102,8	95,9
Disability pension				
Renta rodzinna		103,0	97,8	95,3
Survivors pension				

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29.

a) See methodological notes, point 5, p. 32.

TABL. 36. ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ Z MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI W 2018 R.

NON-INSURANCE BENEFITS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, FROM THE MINISTRY OF JUSTICE, FROM THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION IN 2018

Wyszczególnienie Specification	MON MND		MS MJ		MSWiA MIA	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	2017=100	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	2017=100	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	2017=100
Liczba świadczeń Number of benefits						
Ryczałty energetyczne	77 334	90,7	6 226	90,0	36 798	85,2
Energy-supply allowance for combatants						
Dodatki kombatanckie	24 421	86,5	2 086	88,5	10 995	82,9
Supplements for combatants						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	496	89,5	238	97,1	1 375	90,5
Cash benefits for soldiers-miners						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	11 863	92,5	2 077	89,7	13 764	84,3
Cash benefits for deported persons						
Dodatki kompensacyjne	76 678	90,7	5 776	89,9	34 112	84,5
Compensation supplements						
Kwota wypłat Benefits in total						
Ryczałty energetyczne	13 034 886	91,9	1 047 505	91,2	6 179 278	86,4
Energy-supply allowance for combatants						
Dodatki kombatanckie	5 249 311	88,7	447 948	90,7	2 351 339	85,9
Supplements for combatants						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	100 076	92,5	40 079	99,4	258 166	93,6
Cash benefits for soldiers-miners						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	2 176 954	95,3	357 520	83,7	2 581 697	85,9
Cash benefits for deported persons						
Dodatki kompensacyjne	2 474 859	93,0	186 081	92,2	1 096 223	86,8
Compensation supplements						

TABL. 37. ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH Z ROZDZIAŁU 75313
WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA^{a)} W 2018 R.
BENEFITS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION FROM 75313 ALLOCATION
IN STATE BUDGET^{a)} IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba świadczeń Number of benefits		Kwota wypłat Benefits in total	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
Ryczałty energetyczne	2 156 988	91,3	362 776	92,4
Energy-supply allowance for combatants				
Dodatki kombatanckie	702 948	89,3	150 553	91,5
Supplements for combatants				
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	21 572	111,1	13 973	112,6
Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants				
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy- górników	157 332	88,2	28 918	90,1
Cash benefits for soldiers-miners				
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych.....	605 376	89,4	111 881	91,2
Cash benefits for deported persons				
Dodatki kompensacyjne	1 831 512	90,9	58 954	92,9
Compensation supplements				

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.

a) Including payments realized on the basis of international agreements

TABL. 38. ŚWIADCZENIA Z Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA W 2018 R.

BENEFITS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba świadczeń Number of benefits		Kwota wypłat Benefits in total	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	2017 = 100	w tys. zł in thousand PLN	2017 = 100
Ryczałty energetyczne	647 460	88,4	108 770	89,5
Energy-supply allowance for combatants				
Dodatki kombatanckie	196 476	86,8	42 075	89,1
Supplements for combatants				
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej	141 540	85,7	27 522	87,4
Cash benefits for deported persons				
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej.....	55 056	86,6	10 030	88,4
Cash benefits for soldiers of substitute military service				
Świadczenie pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.....	156	100,0	122	111,7
Cash benefits for blind civil victims of warfare				
Dodatki kompensacyjne	513 096	87,1	16 496	89,3
Compensation supplements				

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.
a) Including payments realized on the basis of international agreements

**TABL. 39. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH WEDŁUG ZAWODÓW W 2018 R.**
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL
SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Kwota świadczeń brutto w mln zł Gross benefits in million PLN	Przeciętne miesięczne świadczenie brutto w zł Average monthly gross benefit in PLN
Emerytury razem^{b)}	164 895,4	2 323,21
Total retirement pensions ^{b)}		
w tym: okresowe emerytury kapitałowe	573,3	198,70
of which annuity retirement pensions		
w tym wypłacone przez ZUS	152 366,4	2 257,66
of which paid of SII		
pracowników kolejowych ^{c)}	2 153,3	2 078,08
railway employees ^{c)}		
górników	10 743,9	4 392,59
miners		
nauczycieli	7 414,2	2 502,57
teachers		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	1 418,7	1 857,33
self-employed persons		
kombatantów.....	2,4	1 208,12
combatants		
Renty z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)d)}	17 455,9	1 803,46
Disability pensions ^{b)d)}		
w tym wypłacone przez ZUS	16 483,5	1 762,26
of which paid of SII		
pracowników kolejowych ^{c)}	249,4	1 799,11
railway employees ^{c)}		
górników	1 212,4	4 146,67
miners		
nauczycieli	1 103,0	3 019,73
teachers		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	569,9	1 332,88
self-employed persons		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych	1 080,7	3 084,46
war and military invalids, repression victims		
Renty rodzinne razem^{c)d)}	32 058,6	2 023,65
Total survivors pensions ^{c)d)}		
w tym wypłacone przez ZUS	29 371,2	1 976,97
of which paid of SII		
pracowników kolejowych ^{c)}	1 274,5	1 801,02
railway employees ^{c)}		
górników	3 337,0	3 161,79
miners		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	579,5	1 518,32
self-employed persons		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych.....	452,3	1 930,06
war and military invalids, repression victims		

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach „starego” systemu. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetów tych instytucji.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA as well as the MJ with retirement pensions financed from budgets of these entities.

TABL. 40. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)}
RELATION OF MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PENSION FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)}

Wyszczególnienie Specification	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1 000,07	1 305,75	1 755,19	1 844,66	1 938,09	2 041,68	2 117,35	2 170,64	2 204,96	2 253,57	2 323,21
Monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system in PLN											
Relacja w %.....	63,7	66,6	62,2	62,0	62,9	64,0	64,0	63,7	62,3	60,4	58,0
Relation in %											

a) Patrz uwagi metodologiczne, pkt. 5, str. 29. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See methodological notes, point 5, p. 32. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

TABL.41. ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2018

YEARLY SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2018

Rok Year	Minimum socjalne (w zł) Social minimum (in PLN)		Minimum egzystencji (w zł) Subsistence minimum (in PLN)		Przeciętna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (w zł) Average gross retirement pension from non-agricultural social security system (in PLN)	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym emerytów (w zł) Monthly average disposable income per capita in retirees household (in PLN)
	1-osobowe M+K/2 sole M+W/2	2-osobowe M+K dual M+W	1-osobowe M+K/2 sole M+W/2	2-osobowe M+K dual M+W		
2000	641,20	1053,72	308,00	523,50	1000,07	696,35
2005	780,31	1256,28	382,30	630,80	1305,75	883,80
2006	800,80	1301,80	351,58	591,57	1360,52	943,89
2007	822,18	1341,03	364,66	615,97	1396,88	999,05
2008	871,61	1426,99	389,51	643,23	1523,05	1096,87
2009	907,09	1487,58	421,85	698,02	1651,21	1180,65
2010	943,52	1553,37	447,54	743,83	1755,19	1244,77
2011	984,37	1623,64	474,20	789,08	1844,66	1297,96
2012	1043,09	1720,37	493,96	820,77	1938,09	1371,62
2013	1062,45	1769,24	513,87	855,72	2041,68	1415,23
2014	1070,65	1778,44	515,43	856,32	2117,35	1458,12
2015	1080,20	1792,54	518,00	860,06	2170,64	1509,50
2016	1094,92	1817,78	527,30	879,10	2204,96	1568,96
2017	1124,47	1864,73	544,03	906,82	2253,57	1630,12
2018	1151,97	1909,90	560,01	934,83	2323,21	1732,95

Uwaga. Począwszy od 2006 r. zmodyfikowano minimum socjalne i minimum egzystencji.

Note. From 2006 modified social minimum and modified subsistence minimum.

CZĘŚĆ III. GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
PART III. RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

TABL.42. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.
MONTHLY AVERAGE INCOME PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	W zł na osobę		In PLN per capita	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	1 693,46	1 683,35	1 732,95	1 354,60
AVAILABLE INCOME				
w tym dochód do dyspozycji.....	1 643,14	1 607,77	1 655,40	1 292,06
of which disposable income				
	W % (2017 = 100) – nominalnie		In % (2017 = 100) – nominal	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	106,0	106,6	106,3	104,6
AVAILABLE INCOME				
w tym dochód do dyspozycji	106,1	106,7	106,4	104,4
of which disposable income				
	W % (2017 = 100) – realnie		In % (2017 = 100) – real	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	104,3	104,7	104,4	102,7
AVAILABLE INCOME				
w tym dochód do dyspozycji	104,4	104,8	104,5	102,5
of which disposable income				
	W % dochodu rozporządzalnego		In % of available income	
Dochód z pracy najemnej	52,6	8,9	9,1	7,0
Income from hired work				
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	3,8	0,1	0,1	0,4
Income from a private farm in agriculture				
Dochód z pracy na własny rachunek	8,7	1,1	1,2	0,5
Income from self-employment				
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych.....	31,2	86,4	86,4	86,8
Income from social security benefits and other social benefits				
w tym z: of which from:				
emerytur	20,5	74,5	82,7	5,4
retirement pensions				
rent z tytułu niezdolności do pracy.....	1,5	3,6	1,2	23,9
disability pensions				
świadczeń wychowawczych.....	4,0	0,8	0,7	2,1
child-rising benefits				
zasiłków dla bezrobotnych	0,1	0,1	0,1	0,2
unemployment benefits				
Pozostały dochód	3,4	3,2	3,0	5,0
Other incomes				
w tym dary od osób prywatnych	3,0	2,7	2,5	4,5
of which donations from private persons				

**TABL.43. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH
DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.**

MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
WYDATKI OGÓŁEM^{a)}	1186,86	1276,46	1296,86	1141,21
EXPENDITURES IN TOTAL ^{a)}				
	W zł na osobę		In PLN per capita	
	W % wydatków		In % of expenditures	
Towary i usługi konsumpcyjne	95,8	94,1	94,0	94,5
Consumer goods and services				
w tym: of which:				
żywność i napoje bezalkoholowe	24,8	28,0	27,8	29,6
food and non-alcoholic beverages				
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe, narkotyki alcoholic beverages, tobacco and narcotics	2,5	2,6	2,6	2,8
odzież i obuwie.....	4,9	3,0	3,1	2,7
clothing and footwear				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	18,3	21,7	21,4	23,4
housing, water, electricity, gas and other fuels				
w tym nośniki energii ^{b)}	10,3	13,5	13,4	14,7
of which electricity, gas and other fuels ^{b)}				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	5,7	5,0	5,0	5,2
furnishing, household equipment and routine maintenance of the house				
zdrowie	5,0	8,0	8,0	7,5
health				
w tym: of which:				
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny	3,5	6,2	6,3	6,2
medical products, appliances and equipment				
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem	1,3	1,3	1,4	1,0
out-patient services				
transport	10,5	6,7	6,9	4,7
transport				
łączność ^{c)}	4,0	3,8	3,8	4,1
communication ^{c)}				
rekreacja i kultura ^{d)}	6,5	5,2	5,3	4,4
recreation and culture ^{d)}				
edukacja	1,0	0,1	0,1	0,1
education				
restauracje i hotele.....	5,0	3,4	3,4	3,6
restaurants and hotels				
pozostałe towary i usługi ^{a)}	6,1	5,6	5,7	5,4
miscellaneous goods and services				
w tym higiena osobista	3,1	2,5	2,5	2,6
of which personal care				
Wydatki pozostałe	4,2	5,9	6,0	5,5
Other expenditures				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	2,7	3,8	3,9	3,1
of which gifts donated to other households				

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d) Bez wydatków na usługi internetowe.

a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services.

**TABL.44. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYDATKÓW NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU
GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2018 R. (2017=100)**
DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND
PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2018 (2017=100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS
EXPENDITURE

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
WYDATKI OGÓŁEM – nominalne^{a)}	100,9	100,4	100,1	100,8
EXPENDITURES IN TOTAL – nominal ^{a)}				
Towary i usługi konsumpcyjne	100,8	100,1	99,8	100,4
Consumer goods and services				
w tym: of which				
żywność i napoje bezalkoholowe	102,8	104,6	104,1	106,5
food and non-alcoholic beverages				
napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe, narkotyki	105,2	108,5	108,2	110,0
alcoholic beverages, tobacco and narcotics				
odzież i obuwie	94,0	93,7	94,1	87,6
clothing and footwear				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	94,6	94,1	94,1	93,9
housing, water, electricity, gas and other fuels				
w tym nośniki energii ^{b)}	97,7	98,5	98,4	98,3
of which electricity, gas and other fuels ^{b)}				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie				
gospodarstwa domowego	109,0	103,7	101,6	116,3
furnishing, household equipment and routine				
maintenance of the house				
zdrowie	91,7	93,8	93,0	96,1
health				
w tym: of which:				
wyroby medyczo-farmaceutyczne,				
urządzenia i sprzęt medyczny	102,6	100,8	99,8	105,0
medical products, appliances and				
equipment				
usługi ambulatoryjne i inne usługi				
związane ze zdrowiem	69,0	66,4	66,6	59,3
out-patient services				
transport	121,6	115,7	114,4	116,6
transport				
łączność ^{c)} communication ^{c)}	86,4	89,2	88,4	93,0
communication				
rekreacja i kultura ^{d)}	94,2	99,8	99,2	99,8
recreation and culture ^{d)}				
edukacja	108,6	98,6	97,9	102,1
education				
restauracje i hotele	109,7	112,1	114,8	97,8
restaurants and hotels				
pozostałe towary i usługi ^{a)}	100,4	96,5	95,9	97,9
miscellaneous goods and services				
w tym higiena osobista	102,2	103,3	101,8	112,5
of which personal care				
Wydatki pozostałe	102,2	105,5	104,5	108,4
Other expenditures				
w tym dary przekazane innym				
gospodarstwom domowym	97,1	99,3	98,9	96,5
of which gifts donated to other households				
WYDATKI OGÓŁEM – realnie	99,3	98,7	98,3	99,0
EXPENSES IN TOTAL – real				
w tym: of which:				
Towary i usługi konsumpcyjne	99,2	98,4	98,0	98,6
Consumer goods and services				

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d) Bez wydatków na usługi internetowe.
a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services.

TABL.45. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.

MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION^{a)} OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2018

Artykuły żywnościowe Foodstuffs	Jednostka miary Unit of measurement	Gospodarstwa domowe Households			
		ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
Pieczywo ^{b)} Bread ^{b)}	kg	3,15	3,99	3,96	4,19
Makaron i produkty makaronowe..... Pasta and pasta products	kg	0,38	0,45	0,45	0,48
Mąka ^{c)} Flour ^{c)}	kg	0,60	0,85	0,85	0,82
Mięso ^{d)} Meat ^{d)}	kg	5,20	6,95	6,94	7,01
w tym: of which:					
mięso surowe ^{d)} raw meat ^{d)}	kg	2,96	3,98	3,99	3,96
w tym drób	kg	1,53	2,03	2,02	2,11
of which poultry					
wędliny i inne przetwory mięsne ^{e)}	kg	2,00	2,57	2,56	2,65
processed meat and other meat preparations ^{e)}					
Ryby i owoce morza ^{f)} Fish and seafood ^{f)} ...	kg	0,28	0,42	0,43	0,35
Mleko ^{g)} Milk ^{g)}	l	2,94	3,53	3,53	3,52
Sery i twarogi ^{h)} Cheese and curd ^{h)}	kg	0,87	1,05	1,06	0,97
Śmietana	l	0,35	0,51	0,51	0,49
Cream					
Jaja	szt	11,09	14,83	14,82	14,91
Eggs					
Oleje i tłuszcze ⁱ⁾ Oil and fats ⁱ⁾	kg	1,07	1,49	1,48	1,50
tłuszcze zwierzęce..... animal fats	kg	0,32	0,51	0,52	0,44
w tym masło	kg	0,25	0,37	0,38	0,30
of which butter					
tłuszcze roślinne	kg	0,74	0,98	0,97	1,07
vegetable fats					
Owoce	kg	3,75	5,09	5,18	4,48
Fruits					
Warzywa	kg	7,92	10,90	10,92	10,72
Vegetables					
w tym ziemniaki..... of which potatoes	kg	2,97	4,21	4,19	4,34
Cukier	kg	0,94	1,36	1,37	1,32
Sugar					
Kawa, herbata i kakao.....	kg	0,24	0,32	0,32	0,32
Coffee, tea and cocoa					
Wody mineralne i źródlane	l	5,70	6,12	6,17	5,74
Mineral and spring waters					
Soki owocowe i warzywne	l	0,99	0,81	0,82	0,75
Fruit and vegetable juices					

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. c) Bez mąki ziemniaczanej. d) Łącznie z boczkiem surowym. e) Bez przetworów podrobowych. f) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych. g) Bez zagęszczonego i w proszku. h) Bez słodkich serków (np. waniliowy, danio). i) Bez boczku surowego.

a) Excluding consumption in restaurants or pubs. b) Excluding crispbread, toasted bread and confectionery. c) Excluding potatoes flour. d) Including raw bacon. e) Excluding offal preparations. f) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. g) Excluding condensed and powdered milk. h) Excluding sweet cottage cheese. i) Excluding raw bacon.

**TABL.46. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2018 R.
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2018**

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	w % gospodarstw wyposażonych w dane dobro in % of households equipped in particular durable			
Odbiornik telewizyjny	96,4	98,8	98,8	98,6
Television set				
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	62,0	57,1	57,9	52,2
Satellite or cable television equipment				
Zestaw kina domowego.....	12,2	4,9	5,2	3,2
Home theater system				
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku.....	68,7	74,6	75,1	71,2
Radio, radio tape recorder, stereo music system, radio with compact disc player				
Komputer osobisty	74,1	44,8	45,6	39,9
Personal computer				
Urządzenie z dostępem do Internetu.....	75,6	47,9	48,6	43,3
Device with access to the Internet				
Konsola do gier.....	13,3	1,8	1,5	3,4
Game console				
Drukarka (w tym wielofunkcyjna).....	34,5	15,0	15,5	11,8
Printer				
Telefon komórkowy	96,7	92,2	92,6	89,9
Mobile phone				
Pralka automatyczna	95,1	94,3	94,8	91,1
Automatic washing machine				
Kuchenka mikrofalowa.....	62,7	49,5	49,8	47,2
Microwave oven				
Zmywarka do naczyń	36,4	19,6	20,6	13,5
Dishwasher				
Rower (bez dziecięcego)	61,6	47,5	47,8	45,6
Bicycle (excluding children's)				
Motocykl, skuter, motorower.....	5,5	2,0	1,9	2,6
Motorcycle, scooter				
Samochód osobowy	66,2	42,4	45,2	25,4
Passenger car				

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

**TABL.47. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2018 R. W PORÓWNANIU
DO 2017 R. (2017 R. = 100)**
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS IN 2018 COMPARED WITH 2017 (2017=100)

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
Odbiornik telewizyjny	101,3	101,4	101,3	101,8
Television set				
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	102,3	103,6	103,0	105,2
Satellite or cable television equipment				
Zestaw kina domowego.....	113,0	132,4	133,3	103,2
Home theater system				
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku.....	99,6	100,8	100,8	100,1
Radio, radio tape recorder, stereo music system, radio with compact disc player				
Komputer osobisty	97,6	95,9	95,6	95,0
Personal computer				
Konsola do gier.....	120,9	105,9	93,8	188,9
Game console				
Drukarka (w tym wielofunkcyjna).....	110,9	113,6	110,7	126,9
Printer				
Telefon komórkowy	100,5	102,2	102,4	100,8
Mobile phone				
Pralka automatyczna	98,8	100,5	100,5	99,6
Automatic washing machine				
Kuchenka mikrofalowa.....	106,8	113,0	112,2	114,8
Microwave oven				
Zmywarka do naczyń	114,5	118,1	116,4	120,5
Dishwasher				
Rower (bez dziecięcego)	101,5	103,3	103,9	99,3
Bicycle (excluding children's)				
Motocykl, skuter, motorower.....	93,2	80,0	76,0	100,0
Motorcycle, scooter				
Samochód osobowy	101,8	104,2	103,4	97,7
Passenger car				

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

**TABL.48. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
W ZASPOKAJANIU POTRZEB W 2018 R.**

DIFFICULTIES IN SATISFYING RETIREES' AND PENSIONERS' NEEDS IN THEIR HOUSEHOLDS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	% gospodarstw deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby % of households declaring no possibility to satisfy			
Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku	35,1	47,8	44,5	65,1
One week annual holiday				
Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień	6,3	9,4	7,6	18,7
Meal with meat or fish every second day				
Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb.....	6,6	9,8	8,1	18,4
Keeping home adequately warm				
Wymiana zużytych mebli	42,0	58,2	55,8	70,7
Replacing worn out furniture				

Źródło: badanie EU-SILC

Source: data of the EU-SILC survey

**TABL.49. MIESZKANIA UŻYTKOWANE PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW
I RENCISTÓW W 2018 R.**

DWELLINGS OCCUPIED BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m2.....	79,36	70,59	71,32	66,29
Average usable floor space occupied by household in sq.m.				
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe.....	3,04	2,78	2,82	2,59
Average number of rooms occupied by household				
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m2.....	28,35	38,94	38,64	40,92
Average usable floor space occupied by 1 person in household in sq.m.				
Przeciętna liczba osób na 1 pokój	0,92	0,65	0,66	0,63
Average number of persons per 1 room				

TABL.50. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ EMERYTÓW I RENCISTÓW W URZĄDZENIA I INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W 2018 r.

EQUIPMENT OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN TECHNICAL AND SANITARY INSTALLATIONS IN 2018

Wyposażenie mieszkań w: Dwellings equipped with:	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
		W %	In %	
Wodociąg.....	99,7	99,5	99,6	99,2
Water supply				
w tym z sieci.....	95,2	95,4	95,7	93,8
of which from a network				
Ustęp spłukiwany.....	98,2	97,5	97,8	95,7
Flushing toilet				
Łazienkę	97,9	96,9	97,3	94,6
Bathroom				
Ciepłą wodę bieżącą.....	98,4	97,8	98,2	95,8
Hot running water				
w tym z sieci	31,6	31,7	33,3	22,3
of which from a network				
Gaz	90,2	93,4	93,5	92,5
Gas				
w tym z sieci.....	56,8	61,6	63,4	51,1
of which from a network				
Centralne ogrzewanie.....	86,8	85,7	86,8	79,5
Central heating				
Piece	13,1	14,2	13,1	20,4
Stoves				

Źródło: badanie budżetów gospodarstw domowych
Source: data of the households budgets survey

TABL.51. STAN MIESZKAŃ ZAJMOWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.

CONDITIONS OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSHOLDS IN 2018

Użytkowane mieszkanie Dwelling	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	% odpowiedzi tak % of „yes” answers			
Ma przeciekający dach, zawilgocone ściany, podłogi, fundamenty, butwiejące okna i podłogi.....	11,4	12,1	10,9	18,5
It has a leaky roof, humid wells and floors, foundation, rotting windows and floors				
Jest narażone na nadmierny hałas pochodzący od sąsiadów lub z zewnątrz.....	14,9	15,3	15,4	14,6
It is exposed to excessive noise produced by neighbours or other outside source				
Jest położone w szczególnie uciążliwym otoczeniu ze względu na zanieczyszczenie środowiska (np. pył, dym, nieprzyjemne zapachy, zanieczyszczona woda).....	14,8	13,1	13,0	13,7
It is located in a place, which surroundings are polluted by (for instance: dust, smoke, unpleasant smells, polluted water)				
Jest położone w rejonie zagrożonym przestępczością, przemocą, wandalizmem	5,3	4,6	4,4	5,9*
It is located in an area, which is dangerous regarding crime, violence, vandalism				
Jest położone w rejonie o złej infrastrukturze	7,2	6,8	6,7	7,1
It is located in an area, where infrastructure is bad				
Posiada balkon (taras), ogródek	81,9	81,3	81,9	78,2
It has a tarrace, a garden				
Jest zbyt małe.....	16,5	7,1	7,1	7,1
It is too small				
Jest zbyt duże	6,9	11,3	11,0	13,0
It is too big				
Jest wystarczająco ciepłe w zimie	86,9	86,3	86,9	83,2
It is warm enough during wintertime				
Jest wystarczająco chłodne w lecie	77,1	78,5	79,1	75,2
It is cold enough during summertime				

Znak (*) - zjawisko istniało, w wielkości większej lub równej 20 przypadków z próby, ale mniejszej niż 50.

Symbol (*)- magnitude not zero, but more or equal 20 cases in a sample and less than 50.

Źródło: badanie EU-SILC

Source: data of the EU-SILC survey

TABL.52. SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.

SUBJECTIVE EVALUATION OF MATERIAL SITUATION OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2018

Sytuacja materialna jest Material situation is	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	% gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację % households assessing their situation			
Bardzo dobra.....	20,9	13,5	14,7	6,5
Very good				
Raczej dobra	23,1	18,3	19,4	11,6
Rather good				
Przeciętna	47,9	55,7	55,3	58,0
Average				
Raczej zła	6,2	9,8	8,3	18,4
Rather bad				
Zła.....	1,9	2,7	2,3	5,5
Bad				

Źródło: badanie budżetów gospodarstw domowych
Source: data of the households budgets survey

TABL.53. SUBIEKTYWNA OCENA STANU ZDROWIA EMERYTÓW I RENCISTÓW W 2018 R.

SUBJECTIVE OPINION ABOUT HEALTH OF RETIREES' AND PENSIONERS' IN 2018

Wyszczególnienie Specification	Gospodarstwa domowe Households			
	ogółem in total	emerytów i rencistów razem of retirees and pensioners in total	emerytów of retirees	rencistów of pensioners
	%			
Bardzo dobre.....	16,6	5,0	5,1	4,4*
Very good				
Dobre	44,5	25,9	26,7	20,5
Good				
Takie sobie, ani dobre, ani złe	26,8	42,7	43,5	37,8
Nor good, nor bad				
Złe	9,7	20,4	19,1	28,7
Bad				
Bardzo złe	2,3	6,0	5,6	8,6
Very bad				

Znak (*) - zjawisko istniało, w wielkości większej lub równej 20 przypadków z próby, ale mniejszej niż 50.
Symbol (*)- magnitude not zero, but more or equal 20 cases in a sample and less than 50.

Źródło: badanie EU-SILC
Source: data of the EU-SILC survey